

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNOŚCI AKADEMICKIEJ

Uniwersytet
Zielonogórski

czerwiec 2020

ISSN 1644-7867

Nr 6 (272)

prof. dr hab.

Wojciech
Strzyżewski

REKTOREM

Uniwersytetu
Zielonogórskiego

na kadencję

2020–2024

W numerze:

Prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski Rektorem Uniwersytetu Zielonogórskiego na kadencję 2020/2024	5
AGNIESZKA CZYŻ / Z obrad Senatu	8
AGNIESZKA CZYŻ / Zarządzenia JM Rektora	8
NOWI PROFESOROWIE	
Prof. dr hab. Bogumiła Tarasiewicz	9
Prof. dr hab. Mirosław R. Dudek	10
Prof. dr hab. inż. Adam Wysokowski	11
NOWA HABILITACJA	
Dr hab. Maciej Dzikuć	12
Prof. J. Korbicz przewodniczącym komitetu PAN	13
Rekomendacje dotyczące praktyk zawodowych na studiach	15
BOGUMIŁA BURDA / Halle i Sulechów jako ośrodki pietyzmu i edukacji. Przepływ myśli pedagogicznej i wydawniczej. Rodowody społeczne wychowanków i kadry pedagogicznej oraz ich kariery zawodowe	16
BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA	
EWA ADASZYŃSKA / Polityka otwartego dostępu Narodowego Centrum Nauki	20
EWA ADASZYŃSKA / Polityka otwartego dostępu do badań naukowych 2020	22
Innowacje i wynalazki na UZ	26
WIADOMOŚCI WYDZIAŁOWE	
Filia Uniwersytetu Zielonogórskiego w Sulechowie	29
Wydział Artystyczny	32
Wydział Ekonomii i Zarządzania	41
Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska	41
Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii	49
EWA POPIŁKA / Nowości Wydawnicze	53

REDAKTOR NACZELNA
Ewa Sapeńko

WSPÓŁPRACA

Anetta Barska, Tomasz Belica, Agnieszka Czyż, Marek Dankowski, Michał Doligalski, Renata Grochowalska, Dorota Hebisz, Iga Kruk, Pola Kuleczka, Paulina Komorowska-Birger, Małgorzata Kozłowska, Katarzyna Kwiecień-Długosz, Marek Lemański, Joanna Markiewicz-Stanny, Magdalena Steciąg, Joachim Syga, Janina Wallis

PROJEKT GRAFICZNY
Lucyna Andrzejewska

ŁAMANIE KOMPUTEROWE
Lucyna Andrzejewska

WYDANIE INTERNETOWE
<http://www.uz.zgora.pl/miesiecznikUZ.html>
opr. Krzysztof Jaroński

ZDJĘCIA
Kazimierz Adamczewski

Wyrażone opinie są osobistymi przekonaniami autorów i nie zawsze są zgodne ze stanowiskiem kolegium, zespołu redakcyjnego i kierownictwa uczelni. Zachęcamy do wypowiedzi polemicznych. Redakcja zastrzega sobie prawo nadawania tekstom własnych tytułów, ich skracania i adustacji; materiałów nie zamówionych nie zwracamy. Za zamieszczone informacje odpowiedzialność ponoszą ich autorzy.

UNIWERSYTET
ZIELONOGÓRSKI

REDAKCJA
ul. Licealna 9
65-417 Zielona Góra
tel. 68 328 2593, ~2592
miesiecznikUZ@uz.zgora.pl

PROF. DR HAB. WOJCIECH STRZYŻEWSKI REKTOREM UNIwersytetu ZIELONOGÓRSKIEGO NA KADENCJĘ 2020-2024

10 czerwca 2020 r. 130 elektorów (ze 142 uprawnionych) wybierało rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego na kadencję 2020-2024. Został nim prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski, który przez ostatnie dwie kadencje pełnił na Uniwersytecie Zielonogórskim funkcję prorektora ds. studenckich. Kandydat uzyskał bezwzględną większość głosów: za - głosowało 121 elektorów.

Prof. Wojciech Strzyżewski był jedynym kandydatem w tych wyborach. Został zgłoszony przez Radę Uczelni po uzyskaniu uprzednio pozytywnej opinii Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Zebranie Wyborcze Kolegium Elektorów odbyło się w trybie on-line, co nie przeszkodziło w przeprowadzeniu całego procesu wyborczego zgodnie z Regulaminem. Elektorzy zanim oddali głosy, wysłuchali nagranych wcześniej wystąpienia kandydata, który zaprezentował swój program, mieli też możliwość zadawania pytań.

Rektor-elekt obejmie swoją funkcję 1 września 2020 r.

Prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski jest rodowitym zielonogórzaninem, tutaj kształcił się i podjął pracę zawodową. Z wykształcenia jest historykiem i - jak twierdzi - tak się szczęśliwie złożyło, że praca jest jednocześnie jego pasją. Od początku, czyli od 1984 r., zawodowo jest związany z Instytutem Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego (wcześniej Wyższej Szkoły Pedagogicznej).

W 1990 r. obronił rozprawę doktorską, a w 1999 r. odbył kolokwium habilitacyjne (w zakresie historii nowożytnej) na Wydziale Historycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W 2010 r. otrzymał tytuł profesora nauk humanistycznych i można powiedzieć, że koło historii się zamknęło, był bowiem pierwszym absolwentem zielonogórskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej, który uzyskał tytuł profesorski.

W prowadzonych przez niego badaniach naukowych istotne miejsce od lat zajmują zagadnienia związane z heraldyką. Jest autorem kilku monografii i kilkudziesięciu artykułów o herbach miast, szlachty, rzemieślników, władców i duchowieństwa. Jako badacz jest w tej szczęśliwej sytuacji, że może swoją wiedzę zastosować w praktyce, przygotowując projekty nowych herbów dla różnych jednostek samorządu terytorialnego. Opracował kilkadziesiąt projektów tych bardzo ważnych dla społeczności lokalnej symboli, między innymi herb i flagę województwa lubuskiego. Drugi bardzo ważny obszar badawczy, to historia regionalna. Uważa, że to suma dziejów lokalnych tworzy wielką historię. Opracował kilkanaście monografii historycznych miast z naszego regionu, w tym dwutomową historię Zielonej Góry.

Szczególnie cieszy się z osiągnięć swoich 10 doktorantów, których wypromował i zainteresował problematyką badań heraldycznych i dziejów wczesnonowożytnych.

Dwóch z nich uzyskało już stopień doktora habilitowanego.

W trakcie wielu lat pracy zawodowej rozwijał swoje kompetencje organizacyjne, pełniąc szereg funkcji, począwszy od kierownika Zakładu Historii XVI-XVIII Wieku, zastępcy dyrektora Instytutu Historii, następnie dyrekto-

ra Instytutu Historii. W latach 2005-2012 był dziekanem Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego. Od roku 2012 pełni funkcję prorektora ds. studenckich.

Zebrata redakcja

Uniwersytet Zielonogórski w latach 2020-2024

Wystąpienie kandydata na Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. dr. hab. Wojciecha Strzyżewskiego

Wielce Szanowni Państwo! Drodzy Studenci i Doktoranci! Społeczności Akademicka Uniwersytetu Zielonogórskiego!

Najważniejsze zamierzenia na teraz i najbliższe dwa lata

Na początku należałoby stwierdzić, że nie tak to sobie wyobrażałem... Jednak sytuacja epidemiczna wszystkich nas zaskoczyła i zmusiła do niestandardowych działań. Przyszłość Naszego Uniwersytetu, który w 2021 r. będzie obchodzić dwudziestolecie istnienia, zależy

również od tego, jak poradzimy sobie w tych trudnych czasach. Dlatego już na początku nowej kadencji władz naszej Uczelni, czyli od września 2020 r. należy podjąć działania związane z przywróceniem normalnego funkcjonowania Uniwersytetu poprzez zapewnienie stabilizacji finansowej, dostosowanie terminów rekrutacji, sesji egzaminacyjnej i obron prac dyplomowych do warunków dających wszystkim możliwość przyjęcia na studia lub ich ukończenia. Nie można wykluczyć, że w związku z przebiegiem epidemii również w następnym roku akademickim zajęcia będą się odbywały zdalnie,

dlatego niezbędne będzie udoskonalenie i ujednoczenie platform do nauczania na odległość.

Od 1 października 2019 r. obowiązuje w naszej Uczelni nowy statut, który opracowany został zgodnie z nowym Prawem o szkolnictwie wyższym. Po roku funkcjonowania można już podjąć działania zmierzające do jego udoskonalenia.

W najbliższych dwóch latach Uniwersytet czekają dwa niezwykle ważne zadania, których efekty będą miały bardzo duże znaczenie dla przyszłości Naszej Uczelni. Pierwsze z nich, to ewaluacja dyscyplin naukowych, od jej wyników zależą uprawnienia do nadawania stopni naukowych oraz prawa do prowadzenia kierunków. W procesie ewaluacji jakości działalności naukowej naszym celem jest oczywiście uzyskanie jak największej liczby kategorii zapewniających uprawnienia do nadawania stopni i w konsekwencji środki finansowe na badania. Celem strategicznym jest utrzymanie pełnych praw akademickich. W końcowym okresie przygotowań do parametryzacji, którą przewidziano w 2022 r., priorytetem będzie udzielenie wszechstronnego wsparcia autorom publikacji wysoko punktowanych i stworzenie systemu motywacyjnego doceniającego wydanie najlepszego prac. Drugie z ważnych zadań, które czeka Uniwersytet, to wygasająca w 2022 r. stała dotacja budżetowa w związku z umową „połączeniową” z sulechowską Państwową Wyższą Szkołą Zawodową. W ramach działań przygotowujących Uczelnię do otrzymywania dotacji z budżetu na ogólnych zasadach planuję zagospodarować obiekty po PWSZ, kierunki prowadzone dotąd w Filii włączyć w struktury istniejących wydziałów, natomiast w pałacu w Kalsku zorganizować Uniwersyteckie Centrum Konferencyjne.

Wizja Uniwersytetu Zielonogórskiego jako uczelni kompaktowej

Efektywny i Wyspecjalizowany, Rozpoznawalny, Otwarty

Są miasta, takie jak Zielona Góra, są regiony, takie jak lubuski, określane mianem „kompaktowych”, chciałbym, aby również nasz Uniwersytet stał się uczelnią kompaktową.

Uniwersytet Zielonogórski jako uczelnia kompaktowa to jednostka efektywnie wykorzystująca swoje zasoby, wielofunkcyjna, rozpoznawalna, przyjazna dla wspólnoty akademickiej i otoczenia.

Efektywne wykorzystanie zasobów Uniwersytetu w sferze nauki spowoduje, że zostanie ukształtowana Uczelnia wyspecjalizowana badawczo w wybranych dyscyplinach i dziedzinach, ale jednocześnie prowadząca badania na wysokim poziomie w pozostałych dyscyplinach.

Efektywne wykorzystanie zasobów w sferze kształcenia zapewni wysoki poziom kształcenia, ale jednocześnie przyczyni się do rozpoznawalności Uniwersytetu w związku z wprowadzaniem nowatorskich programów i koncepcji dydaktycznych.

Niezbędna będzie identyfikacja priorytetowych kierunków badań i kształcenia wraz z analizą potrzeb otoczenia. Na ich podstawie opracowany zostanie katalog najwięk-

szych osiągnięć naukowych i dydaktycznych uwzględniający również wyniki ewaluacji.

Rozpoznawalność uczelni związana z prowadzonymi badaniami i kształceniem budowana jest przez lata. W ciągu dwudziestu już prawie lat istnienia Uniwersytetu nasza Uczelnia stała się znana w wielu dziedzinach nauki i kształcenia. Chciałbym jednak, aby w najbliższej przyszłości dzięki podjęciu nowych tematów badawczych i inicjatywy dydaktycznych owa rozpoznawalność była jeszcze większa.

Uczelnia kompaktowa to nie moloch, ale ośrodek średniej wielkości. Dzięki temu relacje między wykładowcami a studentami nie są anonimowe. To cecha, która zawsze wyróżniała Uniwersytet Zielonogórski. Chciałbym stworzyć jeszcze bardziej korzystne warunki sprzyjające rozwojowi naszych studentów, zwłaszcza większego włączenia ich w działalność badawczą. Pełniąc przez osiem lat funkcję Prorektora ds. Studenckich szczególną opieką otaczałem właśnie studencki ruch naukowy. Wspólnota akademicka buduje tradycyjną relację mistrz i uczniowie, a współcześnie - lider i skupiony wokół niego zespół badawczy. Zamierzam wspierać rozwój wszystkich pracowników, a zwłaszcza tych, którzy podejmą się roli lidera i stworzą własne zespoły realizujące projekty naukowe i dydaktyczne.

Od lat Uniwersytet Zielonogórski w istotny sposób wpływa na gospodarcze, społeczne i kulturowe oblicze miasta i regionu. Uczelnia kompaktowa powinna być jeszcze bardziej zintegrowana z miastem i regionem, służyć im swoim potencjałem naukowym, pobudzać zainteresowania mieszkańców i być najważniejszym centrum intelektualnym, z którym identyfikują się pracownicy, studenci i mieszkańcy. Nie bez powodu przecież zielonogórzanie uznali utworzenie Uniwersytetu za najważniejsze wydarzenie w najnowszej historii miasta.

Strategiczne kierunki rozwoju badawczo-dydaktycznego Uniwersytetu

Na koniec chciałbym wskazać na najważniejsze kierunki rozwoju naszej Uczelni w zakresie prowadzonych badań, jak i kształcenia. Uwzględniają one wielodyscyplinową specyfikę Uniwersytetu i tak traktuję te propozycje, w których swoje miejsce odnajdą zarówno humaniści, jak i przedstawiciele nauk technicznych, ścisłych, przyrodniczych, społecznych i medycznych.

- Nowe technologie i ich zastosowanie - w aspekcie rozwiązań technicznych, społecznych, gospodarczych i kulturowych.
- Jakość życia, harmonijny rozwój człowieka i ochrona zdrowia.
- Badania właściwości natury i środowiska.
- Realizacja potrzeb społeczno-gospodarczych regionu.

Budowanie lepszej przyszłości Naszego Uniwersytetu jest zadaniem wymagającym współpracy całej Społeczności Akademickiej, dlatego będę bardzo wdzięczny za wszelkie formy inicjatyw i dyskusji płynące z Państwa strony.

Zielona Góra, 5 czerwca 2020 r.

Z OBRAD SENATU

Senat Uniwersytetu Zielonogórskiego na posiedzeniu w dniu 20 maja 2020 roku podjął następujące uchwały:

nr 682 w sprawie zmian w Statucie Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 682 z dnia 20 maja 2020 r.

nr 683 zmieniająca uchwałę nr 511 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie określenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia wyższe w roku akademickim 2020/2021.

Senat podjął uchwałę nr 683 z dnia 20 maja 2020 r.

nr 684 w sprawie nadania Panu dr. inż. Sergiuszowi Sienkowskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk inżynierijno-technicznych w dyscyplinie naukowej automatyka, elektronika i elektrotechnika.

Senat podjął uchwałę nr 684 z dnia 20 maja 2020 r.

nr 685 w sprawie nadania Panu dr. inż. Januszowi Kaczmarowskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk inżynierijno-technicznych w dyscyplinie naukowej automatyka, elektronika i elektrotechnika.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 685 z dnia 20 maja 2020 r.

Senat Uniwersytetu Zielonogórskiego na posiedzeniu w dniu 3 czerwca 2020 r. podjął następujące uchwały:

nr 686 w sprawie opinii dotyczącej kandydatury prof. dr. hab. Wojciecha Strzyżewskiego na stanowisko rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego na kadencję 2020-2024.

Senat podjął uchwałę nr 686 z dnia 3 czerwca 2020 r.

nr 687 w sprawie powołania komisji doktorskiej w przewodach doktorskich w dyscyplinie naukowej nauki fizyczne wszczętych przed 1.10.2018 r. oraz w okresie od 1.10.2018 r. do 30.04.2019 r.

Senat podjął uchwałę nr 687 z dnia 3 czerwca 2020 r.

Agnieszka Czyż
Biuro Prawne

ZARZĄDZENIA JM REKTORA

JM Rektor wydał następujące zarządzenia:

nr 70 z dnia 8 maja 2020 r. w sprawie szczegółowego terminarza rekrutacji do Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych i Społecznych w roku akademickim 2020/2021.

nr 71 z dnia 8 maja 2020 r. w sprawie szczegółowego terminarza rekrutacji do Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Technicznych w roku akademickim 2020/2021.

nr 72 z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie powołania Zespołu Ekspertów w Instytucie Fizyki.

nr 73 z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie zmiany struktury organizacyjnej Pionu Prorektora ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą oraz zmiany regulaminu organizacyjnego Uniwersytetu Zielonogórskiego.

nr 74 z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie powołania Zespołu Ekspertów w Instytucie Matematyki.

nr 75 z dnia 19 maja 2020 r. zmieniające zarządzenie nr 3 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 2 stycznia 2002 r. w sprawie ustalenia dni wolnych od pracy w 2020 r. dla pracowników niebędących nauczycielami akademickimi.

nr 76 z dnia 28 maja 2020 r. zmieniające zarządzenie nr 32 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie wysokości opłat za świadczone usługi edukacyjne.

nr 77 z dnia 1 czerwca 2020 r. w sprawie kalendarza rekrutacyjnego na studia wyższe na semestr zimowy w roku akademickim 2020/2021.

nr 78 z dnia 2 czerwca 2020 r. w sprawie powołania Zespołu Ekspertów w Instytucie Nauk Biologicznych.

nr 79 z dnia 4 czerwca 2020 r. w sprawie dokumentów wymaganych w postępowaniu rekrutacyjnym na studia wyższe oraz szczegółowych unormowań dotyczących postępowania rekrutacyjnego w roku akademickim 2020/2021.

nr 80 z dnia 4 czerwca 2020 r. w sprawie obowiązku składania przez pracowników Uniwersytetu Zielonogórskiego oświadczeń niezbędnych do przeprowadzenia ewaluacji jakości działalności naukowej.

Agnieszka Czyż
Biuro Prawne

NOWI PROFESOROWIE

Miło nam poinformować, że 11 maja br. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Andrzej Duda, trojgu naukowcom z Uniwersytetu Zielonogórskiego nadał tytuły profesorów:

prof. dr hab. Bogumiła Tarasiewicz z Instytutu Muzyki (Wydział Artystyczny) otrzymała tytuł profesora sztuki

prof. dr hab. inż. Adam Wysokowski z Instytutu Budownictwa (Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska) otrzymał tytuł profesora nauk inżynierijno-technicznych

prof. dr hab. Mirosław Dudek z Instytutu Fizyki (Wydział Fizyki i Astronomii) otrzymał tytuł profesora nauk ścisłych i przyrodniczych

Na Uniwersytecie Zielonogórskim pracuje 1023 pracowników naukowych, w tym 343 pracowników samodzielnych (profesorów tytularnych i doktorów habilitowanych) i 486 doktorów.

Prof. dr hab. Bogumiła Tarasiewicz

śpiewaczka i muzykolog - jest absolwentką Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu w klasie śpiewu solowego Ewy Werki i Bożeny Karłowskiej oraz muzykologii na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu pod kierunkiem prof. dra hab. Jana Stęszewskiego. W 1999 roku uzyskała kwalifikacje I stopnia w dziedzinie wokalistyki w Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu, a w roku 2012 stopień doktora habilitowanego sztuki muzycznej w dyscyplinie artystycznej wokalistyka na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie. W 2020 roku decyzją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej otrzymała tytuł profesora sztuki.

Jest uznaną interpretatorką XIX i XX-wiecznej liryki wokalne. W swoim dorobku ma kilkaset koncertów, w tym wiele recitali. Występowała w b. ZSRR, Niemczech, Francji, Szwajcarii, Włoszech, Watykanie, na Litwie, w Czechach, Austrii i Wietnamie. Nagrała m.in.: trzy płytowy album *Zygmunt Noskowski - Complete Songs* (Acte Préalable 2018) będący światową premierą tego repertuaru, *Cykle wokalne Modesta Musorgskiego* (DUX 2008), *Stanisław Niewiadomski - Pieśni* (Polskie Nagrania MUZA 2007), *Pieśni dla dzieci Witolda Lutosławskiego* (Polskie Nagrania MUZA 2006) oraz *Pid obłaczkom jawir pochyleny* z pieśniami Łemkowskimi (Lubuskie Biuro Koncertowe 2005). Jako śpiewaczka podejmuje zadania naukowe dotyczące interpretacji dzieł wokalnych.

Jest autorką monografii *Modest Musorgski - cykle wokalne. Od analizy do interpretacji artystycznej* (Poznań 2011), wielu artykułów dotyczących tej tematyki oraz redaktorem publikacji *Muzyka wokalna. Dzieła, wykonawstwo, konteksty* (Poznań 2008).

W swojej działalności naukowej szczególnie wiele uwagi poświęca zagadnieniom emisji głosu w mowie i śpiewie. Wypracowała autorską metodę kształcenia głosu, którą jako spójną koncepcję przedstawiła w publikacji *Mówię i śpiewam świadomie* (Universitas, Kraków 2003). Tę pozycję wydawnictwo uznało za bestseller (wielokrotne wznowienia i nakład ponad 12 000 egzemplarzy). Uczestniczyła w kilkudziesięciu konferencjach, w tym w wielu między-

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE PROF. BOGUMILY TARASIEWICZ

narodowych. Prowadziła warsztaty z techniki wokalne i mistrzowskie kursy zarówno ze śpiewu klasycznego, jak i śpiewu białego.

Jej pasją jest wokalistyka w różnych stylistycznych odmianach. Od wielu lat zgłębia tajemnice głosu ludzkiego i zajmuje się kształceniem wokalnym. Jest cenionym nauczycielem akademickim, związanym z zielonogórskim środowiskiem akademickim od 1990 roku. Jako konsultant wokalny współpracuje z Chórem kameralnym UZ *Cantus humanus*. Była trenerem wokalnym drużyny Urszuli Dudziak w *Bitwie na głosy*, telewizyjnym show, prezentowanym kilka lat temu w II programie TVP. Wypromowała trzech doktorów. Współpracuje z wiodącymi uczelniami artystycznymi w Wietnamie (Hanoi, Ho Chi Minh, Thanh Hoa), prowadząc *master class*.

Od 1998 roku prowadzi Lubuskie Biuro Koncertowe, którego jednym z głównych obszarów działalności są cykliczne koncerty edukacyjne dla dzieci i młodzieży. W tym zakresie jej firma należy do najprężniej działających w kraju. Rocznie organizuje blisko 4 000 koncertów. Jest inicjatorką

wielu artystycznych inicjatyw (m.in. Uniwersyteckich Koncertów Kameralnych ARS LONGA, Uniwersyteckich Wieczorów Wokalnych).

Jest jedynym w Polsce etnomuzykologiem zajmującym się tradycyjną muzyką polskich Łemków, m.in. autorką obszernej monografii *Wesele łemkowskie - obrzęd i muzyka. Tradycja a współczesność* (Legnica 2009), współautorką dwujęzycznej polsko-łemkowskiej publikacji *Śpiwanky Baby Olhy/Pieśni Babci Olgi* (Legnica 2010) oraz redaktorem tomu *Łemkowie - wczoraj, dziś, jutro...* (Legnica 2011).

Za swoją działalność otrzymała Srebrny Krzyż Zasługi, Medal Edukacji Narodowej oraz dziesięć nagród Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Prywatnie od ponad trzydziestu lat jest żoną Rafała Ciesielskiego i mamą Dobrochny. Uwielbia morze, a jej największą pasją są kwiaty i ogród.

Prof. dr hab. Mirosław R. Dudek

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE PROF. M.R. DUDKA

urodził się w 1956 r. w Trzebiatowie (woj. szczecińskie). W 1980 roku ukończył studia dzienne z fizyki teoretycznej na Uniwersytecie Wrocławskim. Pracę magisterską wykonał i obronił w Instytucie Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Wrocławskiego pod kierunkiem prof. dr hab. Andrzeja Pękalskiego. W 1986 r. został doktorem nauk fizycznych w specjalności fizyka teoretyczna. Doktorat wykonał i obronił w Instytucie Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Wrocławskiego również pod kierunkiem prof. dr hab. Andrzeja Pękalskiego. W 1998 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk fizycznych w zakresie fizyki, specjal-

ność fizyka teoretyczna w Instytucie Fizyki Teoretycznej, Uniwersytetu Wrocławskiego. Do 2000 r. był zatrudniony w Instytucie Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Wrocławskiego (1985-1986 etat asystenta, 1986-2000 etat adiunkta) a od 2000 r. uzyskał zatrudnienie na etacie prof. nadzw. najpierw w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze, a od 2001 roku na Uniwersytecie Zielonogórskim.

Odbił dwa długoterminowe staże naukowe (postdoc) w Instituut Lorentz voor Theoretische Natuurkunde w Leiden w Holandii (1986-1987) oraz w Chimie Theorique, Institute de Catalyse, CNRS, Lyon we Francji (1996).

Działalność badawcza prof. Mirosława R. Dudka bardzo mocno związana jest z fizyką statystyczną i jej metodami, badaniami układów magnetycznych, badaniami przejść fazowych, zjawisk dyfuzji, rezonansu magnetycznego, badaniami metamateriałów mechanicznych, badaniami i syntezą nowych materiałów i nanomateriałów funkcjonalnych, zagadnieniami związanymi z degradacją materiałów. Dodatkowo stosował metody analizy statystycznej do badań struktury sekwencji DNA, ewolucji kodu genetycznego i dynamiki populacji. Ostatnie lata to głównie badania w zakresie nanotechnologii.

Od 2019 r. jest kierownikiem projektu „Laboratorium inżynierii badań materiałowych”. Jest on realizowany w ramach Regionalnej Inicjatywy Doskonałości. (Partnerem w tym projekcie jest Wydział Mechaniczny UZ). W latach 2019-2022 na to przedsięwzięcie wydziały WFA i WM otrzymają z MNiSW dofinansowanie w wysokości prawie 12 mln zł, z czego około 8,5 mln zł na najnowocześniejszy sprzęt badawczy.

Prof. Mirosław R. Dudek jest autorem/współautorem 96 publikacji naukowych. Indeks Hirscha $h=15$ wg bazy Web of Science. Wypromował 5 doktorów.

Prof. dr hab. inż. Adam Wysokowski

urodził się w 1954 r. we Wrocławiu. W latach 1973-1978 studiował na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Wrocławskiej (specjalność budowa mostów). Za pracę dyplomową otrzymał nagrodę specjalną Ministra Komunikacji. W 1986 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych w Instytucie Inżynierii Lądowej Politechniki Wrocławskiej na podstawie pracy *Wytrzymałość eksploatacyjna stalowych przęsł mostów drogowych*, napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. inż. Jana Kmity. W latach 1978-1983Z był związany z Politechniką Wrocławską, gdzie odbył studia doktoranckie, a także brał udział w pracach badawczych w zakresie mostownictwa stalowego, głównie zjawiska zmęczenia tych konstrukcji.

W latach 1983-1986 pracował w Przedsiębiorstwie Budownictwa Drogowego i Mostowego we Wrocławiu na różnych stanowiskach kierowniczych (jego najważniejszym osiągnięciem z tego okresu jest estakada mostowa nad doliną Nysy Kłodzkiej w ciągu obwodnicy drogowej Kłodzka z zastosowaniem nowatorskich w owym czasie połączeń na śruby sprężające).

W latach 1986-2007 pracował w Instytucie Badawczym Dróg i Mostów w Warszawie, w którym kierował wybudowanym i zorganizowanym pod jego kierunkiem Ośrodkiem Badań Mostów, Betonów i Kruszyw w Żmigrodzie (filia IB-DiM). W tym czasie zajmował się badaniami, w tym konstrukcji w skali naturalnej oraz wdrożeniem nowoczesnych materiałów i technologii w budownictwie drogowym, np. szeroko stosowanych obecnie konstrukcji gruntowo-powłokowych jako przepustów i mostów ekologicznych. Część z tych badań zrealizował, w ramach grantów naukowo-badawczych, tak krajowych jak i zagranicznych (UE, USA), jako ich wykonawca, a w kilku jako kierownik.

W latach 1989-2000 r. profesor Adam Wysokowski był głównym koordynatorem do dziś funkcjonującego w drogownictwie systemu gospodarki mostowej SGM z ramienia Ministerstwa Transportu oraz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (ewidencjonowanie mostów, system przeglądów, utrzymanie, finansowanie, szkolenia).

Na Politechnice Warszawskiej złożył pracę habilitacyjną *Trwałość mostów stalowych w funkcji zjawisk zmęczenia i korozyjnych*, za którą otrzymał nagrodę Ministra Infrastruktury w 2003 r.

Od 2004 r. kieruje utworzonym i zorganizowanym z jego udziałem Zakładem Dróg, Mostów i Kolei na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego. Był kierownikiem i wykładowcą kilku edycji studiów podyplomowych na temat nowoczesnego budownictwa drogowego i mostowego. Zorganizował wiele szkoleń, seminariów i konferencji (m.in. cykl konferencji na temat „Przepusty i przejścia dla zwierząt”, której ostatnia XIII edycja odbyła się w grudniu 2019 r.).

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE PROF. A. WYSOKOWSKIEGO

Wyniki jego prac naukowo-technicznych zostały wdrożone w szeroko rozumianej praktyce inżynierskiej. Wśród nich warto wymienić: nowoczesne dylatacje wysokomodyfikowane i izolacyjno-nawierzchnie mostowe, nawierzchnie z asfaltu modyfikowanego gumą, zastosowanie kruszyw postalowniczych i pomiedziowych, system odwadniania mostów, metoda oceny nośności i trwałości eksploatowanych mostów stalowych, przepusty i mosty gruntowo-powłokowe o konstrukcji podatnej. Jest też autorem kilkunastu projektów obiektów inżynierskich zrealizowanych w ciągach drogowych (m.in. w ciągu autostrady A1 Toruń-Stryków). Pod jego kierunkiem opracowano i wydano wiele obowiązujących w drogownictwie zaleceń na temat stosowania nowoczesnych technologii i metodyki badawczej np. nieniszczących metod badań betonu, napraw i ochrony powierzchniowej, oceny stanu powłok malarskich i korozji, odwadniania dróg i mostów.

Był członkiem Sekcji Materiałów Budowlanych Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN oraz wieloletnim członkiem Normalizacyjnej Komisji Problemowej nr 251 Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, a następnie Komitetu Technicznego ds. mostów. Obecnie jest członkiem Sekcji Inżynierii Komunikacyjnej Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN.

Od wielu lat jest ekspertem Unii Europejskiej, wcześniej ds. transportu powierzchniowego, a obecnie w ramach programu Horizon 2020, natomiast w kraju - Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Jest czynnym członkiem wielu organizacji naukowo-technicznych, tak w kraju (ZMRP, PZiTb), jak i za granicą (IABSE, ASCE, SEI, DEI).

NOWA HABILITACJA

NA WYDZIALE EKONOMII I ZARZĄDZANIA

Miło nam poinformować,
że do grona samodzielnych pracowników naukowych dołączył nasz Kolega –
dr inż. Maciej Dzikuć.

Jako osiągnięcie naukowe wskazany został przez Niego cykl publikacji powiązanych tematycznie pt. *Determinanty emisji zanieczyszczeń do powietrza w skali regionalnej. Studium przygranicznych obszarów Polski z Niemcami*. Na osiągnięcie naukowe składało się 10 publikacji, które zostały opublikowane w języku angielskim, co znacznie zwiększa ich dostępność i daje możliwość oceny przez badaczy z całego świata. Niemal wszystkie ww. publikacje zostały opublikowane w czasopiśmie znajdującym się w bazie Journal Citation Report (JCR) z Impact Factor. Sumaryczny 5-letni Impact Factor wskazanego cyklu publikacji wyniósł 64,799. Problem badawczy wskazanych prac koncentrował się na społeczno-ekonomicznych aspektach związanych z powstawaniem szkodliwych emisji na obszarze przygranicznym Polski z Niemcami. Głównym celem prowadzonych analiz było określenie społecznych oraz gospodarczych przyczyn i skutków emisji pyłów oraz szkodliwych gazów. Przyczynkiem do prac

MACIEJ DZIKUĆ - AUSTRALIA - GREAT OCEAN ROAD, FOT. A. PIWOWAR

badawczych był problem niesprawności i nieefektywności systemów gospodarczych, a także brak skutecznych instrumentów polityki gospodarczej w tym zakresie. Stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie ekonomia i finanse został nadany 20 maja 2020 r. przez Radę Naukową Dyscypliny Ekonomia i Finanse Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

Dr hab. inż. Maciej Dzikuć jest związany od początku swojej kariery z zielonogórskim środowiskiem naukowym, najpierw jako student naszej Uczelni, a później jej pracownik. Pracę doktorską pt. *Ekonomiczne i ekologiczne aspekty bezpieczeństwa energetycznego Polski* napisał pod kierunkiem prof. dr. hab. inż. dr. h.c. Stanisława Urbana, którą obronił 12 października 2012 r. na Wydziale Inżynierijno-Ekonomicznym Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów!

Anetta Barska

PROF. J. KORBICZ PRZEWODNICZĄCYM KOMITETU PAN

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE PROF. J. KORBICZA

Uchwałą Prezydium Polskiej Akademii Nauk z dnia 16 czerwca 2020 r. prof. Józef Korbicz – dyrektor Instytutu Sterowania i Systemów Informatycznych Uniwersytetu Zielonogórskiego, został powołany na przewodniczącego Komitetu Automatyki i Robotyki PAN na kadencję (2020-2023). Prof. J. Korbicz będzie przewodniczył Komitetowi już drugą kadencję.

Prof. dr hab. inż. Józef Korbicz (ur. 1951 r.) studia w zakresie automatyki i telemekhaniki ukończył w 1975 r. na Politechnice Kijowskiej. Stopnie naukowe doktora i doktora habilitowanego otrzymał na tej samej uczelni odpowiednio w latach 1980 i 1986 z automatyki i robotyki, zaś tytuł profesora uzyskał w 1993 r. na wniosek Instytutu Badań Systemowych PAN w Warszawie. W 2007 r. został wybrany na członka korespondenta Polskiej Akademii Nauk, a od 2020 r. jest jej członkiem rzeczywistym. Od 1975 r. pracuje na Uniwersytecie Zielonogórskim (wcześniej na Politechnice Zielonogórskiej).

Reprezentuje nauki techniczne w dyscyplinie *automatyka i robotyka* oraz *informatyka*. Prowadzi badania w obszarze diagnostyki technicznej i medycznej, metod sztucznej inteligencji oraz modelowania i sterowania pro-

cesami fizycznymi. Jest m.in. współautorem monografii *Estymacja i sterowanie stochastyczne układami o parametrach rozłożonych* (1991), wydanej przez PWN, jak również powszechnie uznanej w środowisku książki *Sztuczne sieci neuronowe. Podstawy i zastosowania* (1994, Akademicka Oficyna Wydawnicza). Duże zainteresowanie w środowisku wywołała wydana w 2002 r. przez WNT monografia zbiorowa pt. *Diagnostyka procesów. Modele, metody sztucznej inteligencji, zastosowania*, której jest współredaktorem i współautorem. Rozszerzona wersja angielska tej monografii pt. *Fault Diagnosis. Models, Artificial Intelligence, Applications* została opublikowana w 2004 r. przez prestiżowe wydawnictwo światowe Springer-Verlag.

Jest twórcą szkoły naukowej diagnostyki procesów i systemów z elementami diagnostyki medycznej. Szkołę tę tworzą liczni doktorzy habilitowani i profesorowie pracujący dzisiaj na Uniwersytecie Zielonogórskim oraz na różnych uczelniach technicznych w kraju.

Był kierownikiem wielu krajowych i międzynarodowych projektów badawczych finansowanych przez Unię Europejską, m.in. w ramach programu *COPERNICUS* oraz 5. Programu Ramowego. W 2019 r. jako kierownik zakończył kolejny projekt badawczy finansowany przez Narodowe Centrum Naukowe w Krakowie w ramach konkursu *OPUS*, dotyczący diagnostyki medycznej wybranych zachorowań na raka.

Od 1993 r. jest członkiem Komitetu Automatyki i Robotyki PAN, przy czym w latach 2003-2015 był zastępcą przewodniczącego Komitetu, a od 2016 r. jest jego przewodniczącym. Ponadto, w Oddziale PAN w Poznaniu w latach 2003-2015 był przewodniczącym Komisji Cybernetyki Technicznej, a od 2016 r. jest przewodniczącym Komisji Informatyki i Automatyki.

Od 2012 r. jest członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, przy czym w kadencji 2012-2016 pełni funkcję zastępcy przewodniczącego Sekcji VI Nauk Technicznych.

Od 2015 roku jest przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Badań Systemowych PAN w Warszawie.

Jest twórcą (1991) oraz redaktorem naczelnym międzynarodowego kwartalnika naukowego *International Journal of Applied Mathematics and Computer Science (AMCS)*,

który od 2007 r. znajduje się na prestiżowej „liście filadelfijskiej” ze współczynnikiem wpływu (IF: 1.504 (2018)).

Od 2003 r. jest też prezesem Lubuskiego Towarzystwa Naukowego w Zielonej Górze.

W ramach aktywności międzynarodowej jest m.in. członkiem wyższej rangi (*Senior Member*) amerykańskiego stowarzyszenia elektryków i elektroników (IEEE) oraz członkiem Komitetu Technicznego pt. *Detection, Supervision and Safety for Technical Processes, SAFEPROCESS* międzynarodowej federacji automatyki (IFAC). W latach 2013-2018 reprezentował Polskę w Zgromadzeniu Ogólnym stowarzyszenia European Control Association. W 2018 r. był przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego i członkiem Komitetu Programowego 10. edycji Sympozjum IFAC pt. *Fault Detection, Supervision and Safety for Technical Processes, SAFEPROCESS* w Warszawie. Jest też przewodniczącym Komitetu Sterującego Europejskich Warsztatów pt. *Advanced Control and Diagnosis, ACD*. Był tzw. profesorem wizytującym na uczelniach w USA, Kanadzie, Australii, Chinach i Francji, a ostatnio w Rosji.

Był dziekanem i prorektorem ds. nauki na Politechnice Zielonogórskiej, a później na Uniwersytecie Zielonogórskim. Jest dyrektorem Instytutu Sterowania i Systemów Informatycznych (ISSI) na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki. Obecnie jest również przewodniczącym Rady Dyscypliny Informatyka Techniczna i Telekomunikacja na Uniwersytecie Zielonogórskim.

Posiada trzy ministerialne nagrody naukowe, a także odznaczenia państwowe, w tym Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Pełny wykaz publikacji dostępny jest pod adresem: http://publikacje.uz.zgora.pl:7777/skep/show/publications_author

FOT. MAWERT JANION

REKOMENDACJE DOTYCZĄCE PRAKTYK ZAWODOWYCH NA STUDIACH

17 czerwca 2020

W marcu 2020 r. wprowadzono ograniczenia związane ze stanem pandemii w różnych obszarach życia społecznego i gospodarczego - to spowodowało, że realizacja praktyk zawodowych na studiach stała się utrudniona lub wręcz niemożliwa do realizacji. W związku z tym Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wprowadza - możliwe na obecnym etapie - zmiany w przepisach. Jednocześnie rekomendujemy uczelniom wykorzystanie alternatywnych form realizacji obowiązków uczelni, umożliwiających uzyskanie przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

Możliwość realizacji praktyk - alternatywne rozwiązania

Praktyki studenckie są częścią kształcenia, za którego organizację i realizację odpowiada uczelnia (znajduje to odzwierciedlenie w programach studiów i kryteriach oceny programowej prowadzonej przez Polską Komisję Akredytacyjną). Konieczne jest więc zapewnienie studentom możliwości realizacji praktyk - w tym wskazanie miejsca ich odbycia.

Jeśli - z przyczyn niezależnych od uczelni i studentów - ich realizacja jest niemożliwa, konieczne jest wskazanie alternatywnego sposobu osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Apelujemy do uczelni, aby w tej szczególnej sytuacji, zaproponowała np. inny sposób realizacji efektów uczenia się lub możliwości realizacji tych praktyk po ustaniu ograniczeń związanych ze stanem epidemii.

Priorytet: sytuacja studentów

Wszelkie rozwiązania muszą być dostosowane do planowanego terminu zakończenia studiów, przede wszystkim chodzi o to, żeby nie przedłużać okresu studiów. Wprowadzone ograniczenia dotyczące realizacji praktyk zawodowych nie mogą negatywnie wpływać na sytuację studentów. Za niedopuszczalne uznać należy wymaganie od studentów opłaty za powtarzanie praktyk lub wprowadzanie innych konsekwencji np. warunkowego wpisu na kolejny rok akademicki.

Przykładowe rozwiązania możliwe do wprowadzenia przez uczelnie

Zajęcia symulowane realizowane przez kadrę akademicką lub projekty praktyczne realizowane przez studentów pod nadzorem nauczycieli akademickich - te rozwiązania umożliwią osiągnięcie efektów uczenia się przypisanych w programie studiów do praktyk. To szczególnie istotne w przypadku studentów na ostatnim roku studiów.

Jeżeli w ramach zrealizowanej do tej pory praktyki opiekun oceni, że efekty uczenia się zostały osiągnięte, można ją uznać za zaliczoną. Przypominamy, że to rektor (lub osoba działająca z upoważnienia) podejmuje decyzję o uznaniu dotychczasowej praktyki i sposobie uzupełnienia brakujących efektów uczenia się wynikających z praktyki.

W przypadku studentów, którzy nie kończą studiów w aktualnym semestrze, można wziąć pod uwagę:

- przedłużenie realizacji obowiązku praktyk na kolejny rok akademicki np. poprzez zmianę regulaminu studiów i wprowadzenie przepisu umożliwiającego bez konsekwencji realizację praktyk w późniejszym terminie;
- alternatywne osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, a gdy jest to niemożliwe - pełna rejestracja studentów na semestr zimowy 2020/2021 bez zrealizowanych praktyk, z obowiązkiem realizacji przedmiotu "praktyka" w kolejnym roku akademickim (również w oparciu o indywidualną organizację studiów), bez konieczności wnoszenia opłat oraz przy pozostawieniu pełni praw studenta w roku akademickim 2020/2021. To umożliwi studentowi np. wnioskowanie o stypendium rektora.

Odrębne rozwiązania przyjęte są w przepisach regulujących kształcenie na kierunkach, o których mowa w art. 68 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ponieważ w programach studiów należy uwzględnić standardy kształcenia określone na podstawie odrębnych przepisów. W przypadku tych kierunków studiów dopuszczalne i rekomendowane jest przeniesienie obowiązku odbycia praktyk, niemożliwych do realizacji w bieżącym roku akademickim, na kolejny rok akademicki.

Źródło: <https://studia.gov.pl/aktualnosci/rekomendacje-dotyczace-praktyk-zawodowych-na-studiach/>

HALLE I SULECHÓW

JAKO OŚRODKI PIETYZMU I EDUKACJI.
PRZEPLÝW MYŚLI PEDAGOGICZNEJ
I WYDAWNICZEJ.

RODOWODY SPOŁECZNE WYCHOWANKÓW
I KADRY PEDAGOGICZNEJ
ORAZ ICH KARIERY ZAWODOWE

dr hab. Bogumiła Burda, prof. UZ

Instytut Historii UZ

Projekt *Halle i Sulechów jako ośrodki pietyzmu i edukacji. Przepływy myśli pedagogicznej i wydawniczej. Rodowody społeczne wychowanków i kadry pedagogicznej oraz ich kariery zawodowe*, realizowany był pod kierownictwem dr hab. B. Burdy, prof. UZ, w Instytucie Historii Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego w terminie od 31 maja 2016 r. do 30 listopada 2019 r.

Już w połowie XVII w. w protestantyzmie w Niemczech zrodził się nowy prąd, zwany pietyzmem, który w następnym stuleciu wywierał duży wpływ na życie kościelne, w tym na edukację. Ruch ten skupił się w ośrodku w Halle. Zarówno studenci tej uczelni, jak i sam ośrodek uznawani byli za propagatorów idei pietyzmu. Dzięki działalności Augusta Hermanna Franckego Halle stało się ważnym ośrodkiem edukacyjnym. A.H. Francke uznawany jest za twórcę nowych rozwiązań w zakresie idei kształcenia dzieci ubogich. To on przyczynił się do zrealizowania budowy całego kompleksu edukacyjnego w Gaucha, nieopodal Halle. Pomysł zakładania i prowadzenia szkół dla ubogich (Armen-schulen) był już znany w Brandenburgii. Jednak powstały kompleks przyjął nazwę Zakładów Oświatowo-Wychowawczych Franckego (die Franckesche Stiftungen). Stanowił on wzór dla ponad 50 podobnych placówek w całej Europie, a przede wszystkim dla Sulechowa (Züllichau).

Ramy czasowe badań prowadzonych w Projekcie obejmowały okres od momentu założenia fundacji Franckesche Stiftungen w roku 1695 do chwili likwidacji Królewskiego

Pedagogium w roku 1870 w Halle, a w Sulechowie od 1719 do 1875 r.

Ważną rolę w Projekcie odegrały prozopograficzne rejestry uczniów i nauczycieli zawierające w różnym zakresie dane o nazwiskach, pochodzeniu, zawodzie ojca, roku urodzenia, roku przyjęcia, poziomie wiadomości w momencie przyjęcia, dalszych losach i opinii w momencie opuszczenia szkoły. Dane te stanowiły podstawę do systematycznej analizy pod względem aspektów społecznych i oświatowo-histerycznych wychowanków i nauczycieli placówek edukacyjnych w Sulechowie w powiązaniu z Halle i Cieszynem oraz innymi placówkami w Europie.

Celem drugim projektu było zebranie i bibliograficzne usystematyzowanie publikacji drukowanych i wydawanych przez sierociniec w Sulechowie oraz ukazanie ich dostępności w bibliotekach polskich i niemieckich (ewidencja lokalizacji). Realizacja projektu umożliwiła ukazanie regionalnego transferu idei, książek oraz dokumentów między Prusami a Śląskiem we wczesnym okresie nowożytnym, szczególnie między sierocińcem w Halle a sierocińcem w Sulechowie. Na tej podstawie stworzono bazę dla dalszych, głębszych badań nad wymianą kulturalną obu regionów w XVIII i na początku XIX w. Dlatego też znaczenie historycznych relacji i stosunków sierocińca Halle, a także w Sulechowie, zostało umieszczone w kontekście transnarodowym i omówione z uwzględnieniem tradycji, także w odniesieniu do współczesności.

W 42-miesięcznym okresie realizacji Projektu brało udział 18 osób. Rekrutacja uczestników projektu prowadzona była w oparciu o analizę doświadczenia i dorobku naukowego pracowników merytorycznych. W Projekcie uwzględniono także udział młodych naukowców, w tym studentów i doktorantów, których zatrudniano według przyjętych kryteriów. Ze strony Franckesche Stiftungen w Projekcie uczestniczyła dr Britta Klosterberg, doktorant Jan-Hendrik Evers i studentka Kristinna Hermmann. Ze strony dawnej PWSZ, obecnie Filii Uniwersytetu Zielonogórskiego, była to mgr Ewa E. Majcherek. Uczestnikami Projektu ze strony Uniwersytetu Zielonogórskiego byli: z Instytutu Filologii Germańskiej - dr Bogumiła Husak, dr hab. Dobrochna Dąbrowska-Burkhardt, prof. UZ i studentka Renata Werner, z Instytutu Historii - dr hab. Małgorzata Konopnicka, prof. UZ, doktoranci i studenci: Justyna Rogińska, Joanna Klecha-Zygadło, Joanna Marciniuszyn, Marcin Nowak, Daria Chmielowiec, Joanna Kasproicz, Beata Kubaczyk. Sekretarzem Projektu i pracownikiem merytorycznym była dr Anna Chodorowska. Dodatkowo w pracach brał udział dr Stefan Dąbrowski. Kierownikiem Projektu była dr hab. Bogumiła Burda, prof. UZ. Równocześnie podjęto współpracę z mgr Beatą Grelewicz z Archiwum Państwowego w Zielonej Górze.

Wyniki prowadzonych badań prezentowane były na licznych konferencjach w Polsce i w Niemczech. W ramach Projektu planowane były seminaria, workshopy, konferencje i spotkania w Polsce (Sulechów, Zielona Góra, Cieszyn) i w Niemczech (Halle). W konferencjach, seminariach i workshopach, uczestniczyli naukowcy z Polski, Niemiec, Estonii. Pierwsze seminarium odbyło się w listopadzie 2016 r. w Halle, a jego uczestnikami byli wykładowcy z Uni-

Podejmowane w Projekcie badania nad przepływem myśli religijnej, pedagogicznej, rodowodami uczniów i wychowanków, również kadry pedagogicznej, druków, myśli architektonicznej ośrodków w Halle, Sulechowie i Cieszynie włączyły polskich historyków w tworzenie zespołów międzynarodowych oraz polską kulturę w główny, mało znany nurt badań nad pietyzmem w ruchu protestanckim i jego oddziaływaniem w Polsce, Niemczech i na świecie.

wersytetu Zielonogórskiego i Franckesche Stiftungen oraz studenci *filologii germańskiej* (6 studentek pod kierunkiem dr Bogumili Husak). Łącznie odbyły się 3 konferencje, seminaria, workshopy, spotkania robocze, a także wykłady otwarte i promocyjne. Dodatkowo wyniki cząstkowe i końcowe prezentowane były na konferencjach w Polsce i Niemczech.

Odbyły się promocje publikacji wydanych w ramach Projektu. Uczestnicy Projektu przygotowali liczne publikacje, które ukazały się np. w Śląskiej Republice Uczonych, czy publikacjach Uniwersytetu im. Jana Długosza w Częstochowie. Promocje publikacji z Projektu odbyły się w Częstochowie, Sulechowie, Poznaniu, Zielonej Górze (na konferencjach i specjalnych spotkaniach). Książki zostały przekazane do bibliotek w Polsce i Niemczech. Publikacje w formie zdigitalizowanej zostały przekazane, za zgodą Oficyny Wydawniczej Uniwersytetu Zielonogórskiego, do Repozytorium Uniwersytetu Zielonogórskiego i Zielonogórskiej Biblioteki Cyfrowej, Biblioteki Franckesche Stiftungen i dodatkowo do bibliotek szkół w Sulechowie, Zielonej Górze i innych placówek, w tym Archiwum Państwowego w Zielonej Górze i Muzeum Archeologicznego Środokowego Nadodrza w Świdnicy itp. W ramach Projektu nawiązana została ścisła współpraca z Archiwum Państwowym w Zielonej Górze, które wyraziło zgodę na publikację materiałów źródłowych z RealSchule. Podobne działania podjęto z Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną w Zielonej Górze, która udostępniła starodruki ze zbiorów specjalnych.

Drugim ważnym kierunkiem Projektu były badania nad powiązaniem między tymi ośrodkami w zakresie rozwiązań religijnych, pedagogicznych, kontaktów nauczycieli, wychowanków, przepływu kadry, itp. Halle i Sulechów były prężnymi ośrodkami wydawniczymi, publikującym im.in. druki religijne oraz ośrodkami myśli pedagogicznej i społecznej. Paralelnie zbadano wpływ pietyzmu halleńskiego i wpływy fundacji Franckesche Stiftungen na Śląsk i inne obszary oraz powiązania Sulechowa z Halle, a także Halle z Cieszynem, jak i innymi ośrodkami edukacyjnymi, np. w Rydze, czy Żarach. Zastosowane zostały badania prozopograficzne dotyczące uczniów, wychowanków, kadry pedagogicznej i praktykantów oraz ich karier i rodowodów społecznych. Były to pierwszy raz tak prowadzone badania i pierwsze publikacje źródeł i kontaktów, a także druków z tego zagadnienia. Dodatkowo wykorzystane były wzorce architektoniczne obu ośrodków i współczesne losy tych Fundacji. Zastosowanie nowych metod badawczych pozwoliło na głęboką analizę zachowanych danych. Dużą rolę odegrały kontakty ośrodków edukacyjnych: Zielona Góra/Sulechów, Halle i Cieszyn. Uczestnictwo w Projekcie pracowników naukowych z tych ośrodków, doktorantów i studentów pozwoliło na stworzenie nowych Zespołów naukowych, wykorzystania narzędzi i przeprowadzenie badań na wielu płaszczyznach.

W projekcie pracowały trzy zespoły badawcze, które realizowały założone badania, kwerendy, przygotowywały publikacje, gromadziły źródła. Kwerendy prowadzone były w Niemczech i Polsce. Bogate zbiory znajdują się w Franckesche Stiftungen i Berlinie. W Polsce kwerendy prowadzone były w bibliotekach w Krakowie, Wrocławiu, Poznaniu, Warszawie i Cieszynie. Nawiązane zostały szerokie kontakty z potomkami rodzin uczniów i wychowanków sulechowskich placówek. Pracownicy projektu odwiedzili miejsce spotkań Związku Byłych Uczniów i Wychowanków sule-

chowskich szkół w Niemczech w Oberurff - CJD Jugenddorf Christophorusschule w miejscowości Bad Zwosten.

W 2017 r. obchodzony był w jubileusz 500-lecia reformacji. To właśnie fundacja Franckesche Stiftungen położyła przed 300 laty podwaliny pod systematyczne szerzenie luteranizmu poza granicami Europy. Dlatego też na obchody święta założyciela Fundacji i propagatora pietyzmu - A.H. Franckego, zaproszeni zostali: minister stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych prof. Maria Böhmer, premier landu Sachsen-Anhalt dr Reiner Haseloff, ambasadorowie i wysocy rangą dyplomaci oraz współpracujący z fundacją partnerzy z Indii, USA, Rosji, Wielkiej Brytanii, Danii, Węgier, Rumunii i z Polski. W ramach spotkań, imprez i rozmów zaproszeni goście mieli możliwość poznania powiązań i relacji między Fundacją Franckesche Stiftungen i partnerami z nią współpracującymi zarówno w przeszłości jak i w teraźniejszości, w tym z Uniwersytetem Zielonogórskim. W odbywającej się równolegle konferencji uczestniczyli naukowcy z różnych instytucji naukowych współpracujących z Fundacją Franckesche Stiftungen i projektów realizowanych w ramach tej współpracy. W tej rundzie rozmów udział wzięły: prof. dr Irina Vladimirovna Tunkina - dyrektor Archiwum Rosyjskiej Akademii Nauk z Petersburga oraz jej współpracownik dr Larisa Bondar, dr Natalja Kopanewa - wicedyrektor Kunstkamery, kustosz z Petersburga, Marcin Gabrys - dyrektor archiwum, kustosz i opiekun Biblioteki Tschammera przy parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie, dr Jan Doktor - dyrektor Żydowskiego Instytutu Historycznego z Warszawy, prof. dr István Monok - dyrektor generalny Biblioteki Akademii Nauk z Budapesztu, prof. dr Zoltán Csepregi z Wyższej Szkoły Lutezańkiej w Budapeszcie, dr Attila Verok - kierownik katedry „Studiów dziedzictwa kulturowego i historii Kultury” na uniwersytecie w Eger, prof. dr Constantin Patuleanu z Wydziału Teologiczno-Ortodoksyjnego „Justinian Patriarhu” Uniwersytetu w Bukareszcie, prof. dr Eberhard Harbsmeier z Danii, Gary Nizzi - prezes organizacji The Georgia Salzburger Society z USA, prof. dr Daniel Jeyaraj - dyrektor Liverpool Hope University, Andrew F. Walls Centre for the Study of African and Asian Christianity.

Ważnym wydarzeniem był też V Międzynarodowy Kongres Pietystyczny, zorganizowany w 2018 r. przez Interdisziplinäres Zentrum für Pietismusforschung (Interdyscyplinarne Centrum Badań nad Pietyzmem) przy współpracy z funda-

cją Franckesche Stiftungen zu Halle oraz Historische Kommission zur Erforschung des Pietismus (Historyczna Komisja do spraw badań nad pietyzmem) - trzy instytucje, które do dziś kultywują europejskie tradycje pietystyczne i prowadzą szerokie badania nad tą tematyką. Kongres odbywał się pod hasłem: *Gefühl und Norm. Pietismus und Gefühlskulturen im 18. Jahrhundert (Uczucie a norma. Pietyzm a kultura uczuć w XVIII wieku)*. Wzięło w nim udział około 150 naukowców z Europy, Australii i Ameryki Północnej.

Ważnym elementem Projektu był udział pracowników i studentów w kursach i dłuższych pobytach w Halle. Jednym z nich był letni kurs *Einführung in die Arbeit mit Handschriften und alten Drucken aus den Beständen des Archivs und der Bibliothek der Franckeschen Stiftungen (Wprowadzenie do pracy nad manuskryptami i starymi drukami z zasobów archiwum i biblioteki fundacji Franckesche Stiftungen)*. W latach 2017 i 2018 uczestniczyły w nim: dr hab. Bogumiła Burda, prof. UZ oraz dr Bogumiła Husak i Justyna Rongińska.

W ramach Projektu podjęto współpracę z wieloma ośrodkami naukowymi w Polsce i zagranicą. Były to Ryga, Brema, Hanower, Berlin, Bad Zwosten, a w Polsce m.in.: Archiwum i Muzeum Protestantyzmu w Cieszynie, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet im. Jana Długosza w Częstochowie, jak również Muzeum Pałacu Króla Jana III Wilanów, Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Świdnicy.

Rozwiązania pietystyczne z Halle stały się wzorem późniejszych dzieł wewnętrznej misji ewangelickiej w środkowej Europie, w tym w Brandenburgii (głównie w Sulechowie) i na Śląsku Cieszyńskim. Celem Projektu były badania nad powiązaniem między tymi ośrodkami w zakresie rozwiązań pedagogicznych i kontaktów nauczycieli, wychowanków, przepływu kadry itp. Halle i Sulechów, były również prężnymi ośrodkami wydawniczymi, publikującymi m.in. druki religijne, oraz ośrodkami myśli pedagogicznej i społecznej. Przepływ druków oraz zaspokajanie zapotrzebowania na tego typu publikacje zarówno w Brandenburgii, jak i na Śląsku oraz Śląsku Cieszyńskim widoczne było w ilości publikacji i w gatunkach wydawniczych. Ważnym elementem Projektu było zbadanie i wykazanie, na ile te działania były odzwierciedleniem zapotrzebowania na książkę na tym terenie.

Projekt wpisal się w kierunki współczesnych badań, miał charakter interdyscyplinarny. Obok narzędzi teoretycznych

z wykorzystaniem nowych metod, paradygmatów metodologicznych, łączyło się kilka dziedzin, w tym badania prozopograficzne, bibliologia, metody biograficzne oraz związane z historią sztuki. Podejmowane w Projekcie badania nad przepływem myśli religijnej, pedagogicznej, rodowodami uczniów i wychowanków, również kadry pedagogicznej, druków, myśli architektonicznej ośrodków w Halle, Sulechowie i Cieszynie włączyły polskich historyków w tworzenie zespołów międzynarodowych oraz polską kulturę w główny, mało znany nurt badań nad pietyzmem w ruchu protestanckim i jego oddziaływaniem w Polsce, Niemczech i na świecie. Temat i zakres badawczy Projektu dotyczył szeroko rozumianej problematyki społecznej i obejmował obszar badawczy integrujący badania humanistyczne z innymi dziedzinami wiedzy.

Wyniki badań i zadań przewidzianych w celach Projektu zostały opublikowane. Końcowym efektem Projektu jest wydanie 6 książek, w tym dwóch monografii, dwóch prac źródłowych, bibliografii druków z Halle i Sulechowa:

- *Uczniowie Realschule w Sulechowie w latach 1787-1873. Źródła i materiały*, pod red. B. Burdy, B. Husak, Zielona Góra 2018;
- *Protokoly szkolne Realschule w Sulechowie z lat 1787-1857. Źródła i materiały*, pod red. B. Burdy, Zielona Góra 2018;
- *Halle i Sulechów - ośrodki pietyzmu i edukacji, tło religijno-historyczne, powiązania europejskie*. Praca zbiorowa pod red. B. Burdy, B. Chodorowskiej, B. Husak, B. Klosterberg, Zielona Góra 2019;
- *Bibliographischer Nachweis der Drucke des Waisenhaus-Verlags zu Halle (1698-1806) in Sulechów(Züllichau) und Cieszyn(Teschen)*, pod red. B. Klosterberg, Halle 2019;
- *Bibliografia druków sulechowskich oficyny Frommannów z lat 1726-1798 w zbiorach bibliotek polskich*, pod red. B. Burdy, M. Konopnickiej, E.E. Majcherek, Zielona Góra 2019;
- *Sulechów na przestrzeni wieków. 300 lat Fundacji Rodziny Steinbartów. Uczniowie i nauczyciele*, pod red. B. Burdy, A. Chodorowskiej, Zielona Góra 2019.

Równolegle studentki *filologii germańskiej* przygotowały 4 prace licencjackie pod kierunkiem dr Bogumiły Husak.

Były to:

- Angelika Pyziak - *Bildungs- und Erziehungsverbindungen zwischen Halle und Züllichau im 18. Jh.*;
- Ewa Biernacka - *Soziale und territoriale Herkunft von Schülern der Züllichauer Bildungsanstalten in der Zeitperiode 1768-1835*;
- Daria Nadobnik - *Soziale und territoriale Herkunft von Schülern der Züllichauer Bildungsanstalten in der Zeitperiode 1835-1874*;
- Renata Werner - *Soziale und territoriale Herkunft von Schülern der Züllichauer Bildungsanstalten in der Zeitperiode 1875-1911*.

Efektom projektu jest też duża baza źródłowa i biblioteczna, która znajduje się w Instytucie Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego.

W ramach Projektu zostało podpisane porozumienie o współpracy Uniwersytetu Zielonogórskiego i Franckesche Stiftungen z Halle. Ze strony Franckesche Stiftungen z Halle umowę podpisał jej dyrektor - prof. dr Thomas Müller-Bahlke i rektor UZ - prof. dr hab. inż. Tadeusz Kuczyński.

W 2019 r. miasto Sulechów obchodziło jubileusz 700-lecia i 300 lat Fundacji Rodziny Steinbartów. W ramach obchodów odbyła się kończąca Projekt międzynarodowa konferencja z udziałem wykładców z Niemiec i Polski. Nawiązana została współpraca z władzami miasta Sulechów, w tym z burmistrzem Wojciechem Sołtysem.

Informacje dotyczące projektu oraz jego wyników były udostępniane na stronie Instytutu Historii Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego: www.uz.zgora.pl/; <http://www.ih.uz.zgora.pl/index.php/pl/badania-naukowe/halle-i-sulechow-jako-osrodki-pietyzmu-i-edukacji>; <https://www.francke-halle.de/projekt/detail/halle-und-zuellichau-als-pietismus-und-bildungszentren-in-brandenburg-preussen-18-20-jahrhundert/>; w Repozytorium Uniwersytetu Zielonogórskiego i równolegle w Zielonogórskiej Bibliotece Cyfrowej: Wszystkie w/w książki można znaleźć pod adresem: <https://zbc.uz.zgora.pl/repozytorium/dlibra> i <https://zbc.uz.zgora.pl/dlibra>.

POLITYKA OTWARTEGO DOSTĘPU NARODOWEGO CENTRUM NAUKI

Ewa Adaszyńska

Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego

25 maja 2020 r. Narodowe Centrum Nauki przyjęło politykę otwartego dostępu do publikacji, które powstały jako efekt realizacji projektów badawczych, stypendiów i staży naukowych oraz działań naukowych finansowanych lub współfinansowanych przez Narodowe Centrum Nauki, wyłonionych w konkursach ogłoszonych w czerwcu 2020 r. i finansowanych po 1 stycznia 2021 r.¹

Zgodnie z przyjętą koncepcją NCN wymaga upowszechniania prac w modelu natychmiastowego, otwartego dostępu bez embarga czasowego. Dotyczy to wyników badań, głównie recenzowanych artykułów, materiałów konferencyjnych oraz oryginalnych danych badawczych; nie dotyczy to recenzowanych monografii, rozdziałów książek oraz utworów zebranych.

Centrum realizuje założenia [Planu S](#) przyjęte w 2018 r. przez [cOAlition S](#), której jest członkiem, wspólnie z innymi europejskimi agencjami finansującymi badania naukowe.

NCN przyjmuje, że otwarty dostęp (ang. open access) to darmowy dostęp do publikacji w internecie, ale też możliwość powielania, rozpowszechniania i dowolnego wykorzystania treści przez czytelnika, zgodnie z warunkami licencji praw autorskich CC-BY.

NCN uznaje za zgodne z polityką otwartego dostępu następujące ścieżki publikacyjne:

1. W czasopismach lub na platformach otwartego dostępu zarejestrowanych w repozytorium Directory of Open Access Journal [DOAJ](#).
2. W czasopismach subskrypcyjnych (hybrydowych) pod warunkiem, że Version of Record, VoR² lub Author Ac-

cepted Manuscript, AAM³ zostaną bezpośrednio przez wydawcę lub autora opublikowane w otwartym repozytorium w momencie ukazania się publikacji on-line bez embarga czasowego. Repozytorium musi być zarejestrowane w Open Directory of Open Access Repositories [OpenDOAR](#), a VoR lub AAM posiadać unikalny stały identyfikator (np. DOI, URN, UUID, Handle lub inne). Jeśli wersja zdeponowana w repozytorium i wersja opublikowana są osobnymi wersjami (AAM i VoR), powinny mieć osobne identyfikatory.

3. W czasopismach objętych licencją otwartego dostępu w ramach tzw. umów transformacyjnych, które muszą być zarejestrowane w [ESAC-registry](#), rejestrze prowadzonym przez Efficiency and Standards for Article Charges. Przykładem krajowych umów transformacyjnych są programy pilotażowe podpisane z wydawcami przez Wirtualną Bibliotekę Nauki: pilotażowy program publikowania otwartego Elsevier, program publikowania otwartego Springer, Science Advances - dodatek do licencji Science, Scoap.

Według zasad Planu S czasopisma transformacyjne (ang. *transformative Journals*, TJ) zostaną przekształcone z modelu subskrypcji do otwartego dostępu do 31 grudnia 2024 r.; muszą one spełniać kryteria, które znajdują się w wytycznych planu.

Wybór czasopisma, w którym będą publikowane rezultaty badań finansowanych przez NCN, należy do autora pracy. Koszty publikacyjne, (ang. *Article Processing Charge*, APC) są kwalifikowalne dla ścieżki 1 i 3; dla ścieżki 2 są to koszty niekwalifikowalne i nie mogą pochodzić ze środków NCN. W przypadku ścieżki 3 dla określonej liczby prac, koszty publikacyjne zostaną pokryte ze środków MNiSW w ramach umowy transformacyjnej *Read and Publish*. W przypadku wyczerpania limitu artykułów w pełnej dotacji, publikowanie otwarte będzie się odbywać ze zniżką 20 proc. dla podmiotu, w którym afiliowany jest autor kore-

¹ Zarządzenie nr 38/2020 Dyrektora Narodowego Centrum Nauki, dostęp: Zarządzenie nr 38/2020 Dyrektora Narodowego Centrum Nauki, dostęp: https://www.ncn.gov.pl/sites/default/files/pliki/zarzadzenia-dyrektora/zarzadzenieDyr-38_2020.pdf#page=2

² VoR - wersja manuskryptu opublikowana w czasopiśmie z zestawem czcionek i brandingiem czasopisma lub inaczej wersja opublikowana lub pdf wydawcy

³ AAM - ostateczna autorska wersja manuskryptu po recenzji do opublikowania przez czasopismo, inaczej postprint.

spondencyjny, czyli kierownik projektu lub członek zespołu badawczego. Opłaty za dodatkowe usługi, np. odbliski, kolorowe rysunki w wersji drukowanej itp. nie są kosztami kwalifikowanymi, rozliczane są poza opłatami APC.

Centrum wymaga, aby wszystkie publikacje były otwarte i dostępne na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa, CC-BY 4.0. W ramach umów transformacyjnych można alternatywnie publikować w czasopismach na licencji CC-BY-SA (uznanie autorstwa, na tej samej licencji co dzieło oryginalne); w przypadkach uzgodnionych z Centrum dopuszczalne jest opublikowanie pracy na licencji CC-BY-ND (uznanie autorstwa ale bez utworów zależnych).

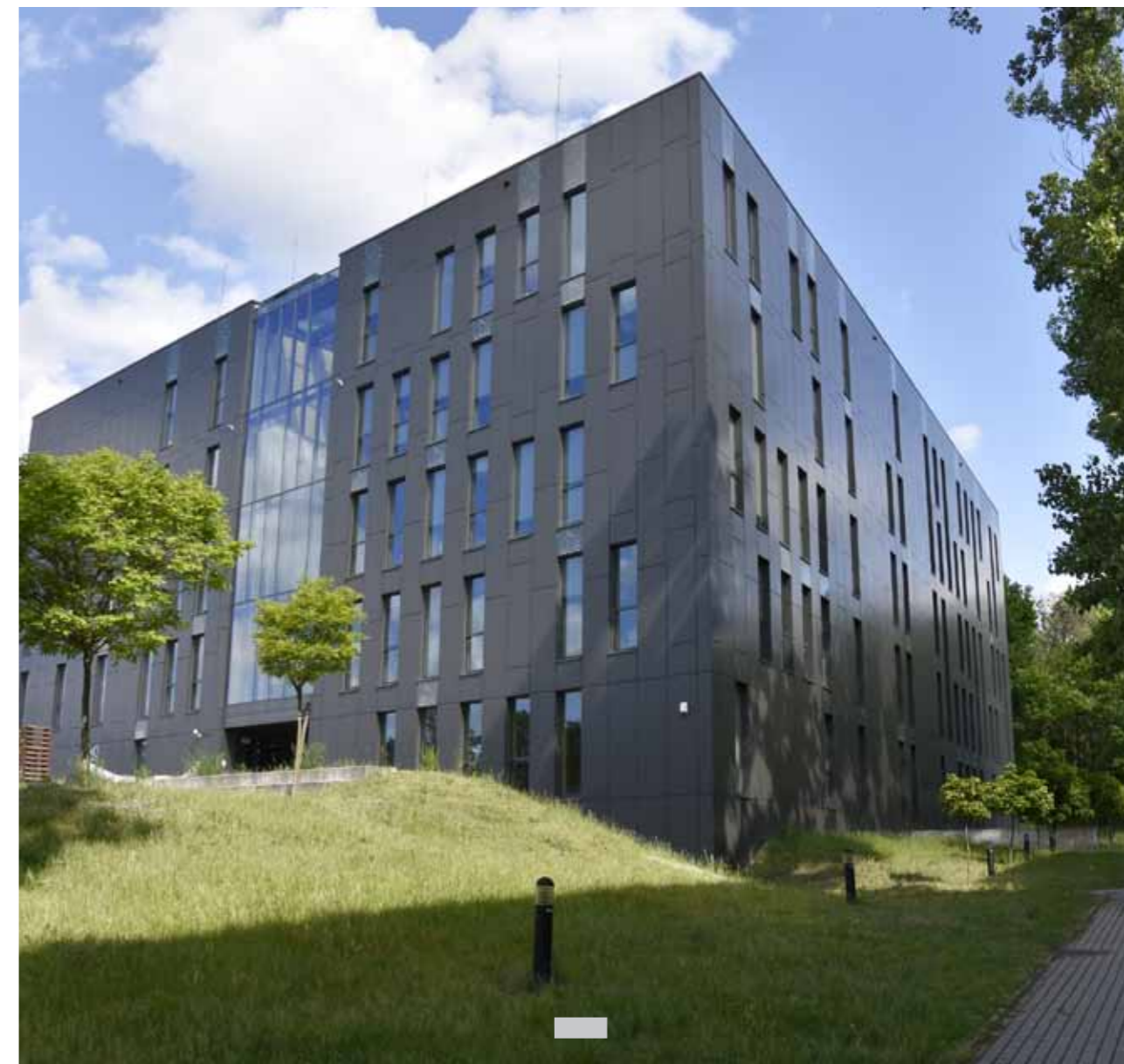
Informacje na temat zasad archiwizacji czasopism można znaleźć na stronie [Sherpa RoMEO](#). Podstawowy zestaw danych z opublikowanymi artykułami powinien być udostępniany w otwartym repozytorium zgodnie z warunkami licencji Creative Commons Public Domain CC-0, tam gdzie jest to możliwe; ze standardami cytowania danych zawartych w Declaration of Data Citation Principles by [FORCE11](#)

oraz na zasadach zawartych w TOP Guidelines⁴. Wszystkie publikowane metadane muszą spełniać wytyczne dla repozytoriów podane przez [OpenAIRE](#) i zgodne z jego infrastrukturą⁵.

Podczas podejmowania decyzji o finansowaniu projektów naukowych Centrum oceni merytoryczną wartość prac i nie będzie uwzględniać kanału publikacji, jej wpływu, wskaźników czasopism i wydawcy. Jako członek cOAlition S zapewni badaczom niezbędne narzędzia do oceny i weryfikacji zgodności z powyższymi zapisami (tj. Journal Checker Tool).

⁴ <https://mfr.osf.io/render?url=https://osf.io/ud578/?ga=2.61858286.394824163.1584961409-752096892.1581194886%26direct%26mode=render%26action=download%26mode=render>

⁵ Zenodo, dostęp: <https://zenodo.org/record/6918#.XqfeHf0zblU>

FOT. MAMERT JANION

POLITYKA OTWARTEGO DOSTĘPU DO BADAŃ NAUKOWYCH

Ewa Adaszyńska

Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego

Dzielenie się wiedzą stanowi w systemie komunikacji społecznej wartość najwyższą. Opiera się na modelu otwartego publikowania wyników badań oraz możliwości korzystania z dorobku naukowego innych badaczy. Za otwartością nauki przemawiają argumenty przejrzystości badań oraz publicznej własności nauki, szczególnie tej finansowanej ze środków publicznych.

Zgodnie z założeniami Planu S¹ przyjętego przez cOAlition S², reprezentowaną przez europejskie agencje finansujące badania naukowe, w tym także polski NCN, wszystkie publikacje naukowe, które są wynikiem badań wspieranych z dotacji publicznych muszą być publikowane w modelu otwartym. Wymóg ten dotyczy projektów europejskich, w tym programu Horyzont 2020, a także programów Narodowego Centrum Nauki.

Otwarty dostęp (ang. *open access*) to bezpłatny i powszechny dostęp do cyfrowych form zapisu danych oraz treści naukowych i edukacyjnych dla każdego użytkownika sieci. To także możliwość powielania, rozpowszechniania i dowolnego wykorzystania treści, a jedynym ograniczeniem narzuconym użytkownikowi jest poprawne cytowanie i określenie autorstwa pracy oraz zachowanie warunków licencji.

Zasady otwartego dostępu opisują w swoich politykach instytucje naukowe oraz organizacje finansujące badania, a otwarty mandat odnosi się do wszystkich beneficjentów dotowanych programów.

OTWARTY MANDAT, CZYLI INSTYTUCJONALNA POLITYKA OTWARTEGO DOSTĘPU

Otwarty mandat (ang. *open mandate*) to rodzaj polityki otwartego dostępu przyjmowany przez uniwersytety, jednostki naukowe oraz organizacje finansujące badania. Określa wymagania instytucji dotyczące otwartego dostę-

pu oraz zobowiązania wobec autorów (pracowników instytucji lub grantobiorców) do bezpłatnego prezentowania w sieci publikacji i wyników badań finansowanych ze środków publicznych. Polityka może przyjmować formę rezolucji, w których instytucja zaleca udostępnianie wyników badań w modelu otwartym, bądź stanowczych mandatów, które zawierają prawne zobowiązanie pracowników lub grantobiorców do publikowania w otwartych czasopiśmie (droga złota) lub otwartych repozytoriach (droga zielona) w wersji gratis lub libre³.

Według serwisu ROARMAP⁴ (ang. *Registry of Open Access Repositories Mandatory Archiving Policies*) - międzynarodowego rejestru mandatów i polityk otwartego dostępu organizacji naukowych oraz instytucji finansujących badania, otwarte mandaty zarejestrowało w bazie 1059 uniwersytetów oraz instytucji naukowych na świecie, w tym 668 z Europy. Własne polityki przyjęło i opisało w rejestrze wiele czołowych instytucji m.in. Uniwersytety Harvarda i Cambridge, Brytyjska Rada Badań (ang. Research Councils UK), Komisja Europejska w ramach programu Horyzont 2020; z Polski Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego ICM oraz kilka uczelni i instytutów badawczych: Instytuty PAN: Fizyki Jądrowej, Biochemii i Biofizyki, Medycyny Pracy, UAM w Poznaniu, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, (dane z czerwca 2020).

Politykę otwartego dostępu określiło w 2015 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dokumencie *Kierunki rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce*⁵. Zawiera on rekomendacje dla jedno-

stek naukowych, uczelni, naukowców oraz krajowych podmiotów finansujących badania (w tym Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju). Zaleca tworzenie instytucjonalnych polityk, a także otwartych modeli czasopism, repozytoriów i doktoratów, a pierwszym krokiem w kierunku określenia zasad otwartego dostępu jest przyjęcie własnej instytucjonalnej polityki otwartości.

Do 2019 r. polityki otwartego dostępu wdrożyło w Polsce ponad 20 instytucji naukowych (11 uczelni oraz 10 jednostek badawczych; wspólną politykę mają polskie uczelnie medyczne, własne ICM i instytuty PAN)⁶. Przyjęcie instytucjonalnej polityki zadeklarowało w 2020 r. kolejnych 20 uczelni w kraju.

W maju 2020 r. swoją politykę przyjęło Narodowe Centrum Nauki. Określa ona zasady otwartego dostępu do publikacji będących efektem realizacji projektów badawczych, stypendiów i staży naukowych oraz działań naukowych finansowanych lub współfinansowanych przez NCN, wyłonionych w konkursach ogłoszonych w czerwcu 2020 r. i finansowanych po 1 stycznia 2021 r.⁷ NCN, jako członek cOAlition S realizuje postulaty zawarte w Planie S wspólnie z innymi agencjami europejskimi.

Otwarty dostęp odnosi się do dwóch głównych kategorii: recenzowanych publikacji naukowych, głównie artykułów publikowanych w czasopiśmie naukowych i materiałów konferencyjnych oraz danych badawczych. Instytucjonalna polityka otwartości zobowiązuje jej członków do udostępniania wyników badań w otwartych czasopiśmie lub wybranych repozytoriach. Możliwość archiwizacji badań oraz zasad deponowania publikacji w repozytoriach określa polityka wydawcy.

POLITYKA OTWARTOŚCI WYDAWCÓW - SERWISY SHERPA⁸

Politykę otwartości poszczególnych wydawców określa serwis **Sherpa RoMEO**. Zarejestrowane czasopisma mają tam swój profil z zasadami określającymi prawa autorów i czytelników do samownego wykorzystania dokumentów i publikowania artykułów poza piśmie. W bazie tej można sprawdzić czy wydawca lub czasopismo udzielił nam zgody na samodzielną archiwizację publikacji.

Sherpa RoMEO dzieli polityki wydawców według kolorów:
—zielony - oznacza, że można publikować preprint, postprint lub wersję wydawniczą,
—niebieski - pozwala na publikowanie postprintu lub wersji wydawniczej,
—żółty - na publikowanie preprintu,

—biały - informuje, że publikowanie poza czasopiśmie nie jest oficjalnie uzgodnione.

Przykładowo, w „wersji zielonej” wydawca daje autorowi zgodę na umieszczenie w repozytorium naukowym preprintu, czyli wstępnej wersji artykułu przed opublikowaniem; postprintu, czyli recenzowanej ostatecznej wersji artykułu przed opublikowaniem, a także wersji wydawniczej w pliku PDF z szatą graficzną czasopisma. Te typy dokumentów można samoarchiwizować lub zlecać do zdeponowania w wybranych repozytoriach. Jest to proces realizacji tzw. zielonej drogi open access.

Sherpa RoMEO to prestiżowa baza polityk wydawców otwartych czasopism naukowych, która ułatwia autorom i instytucjom zrozumienie zagadnień prawnych oraz podejmowanie świadomych i pewnych decyzji w zakresie zgodności otwartego publikowania; warto zarejestrować tam swoje czasopismo.

W bazie znajduje się ok. 31 115 czasopism naukowych 2562 wydawców z całego świata, w tym 79 czasopism polskich 31 wydawców z polskich uczelni i instytucji naukowych. Swoją politykę określiły tam 4 czasopisma z Uniwersytetu Zielonogórskiego: *International Journal of Applied Mechanics and Engineering*, *International Journal of Applied Mathematics and Computer Sciences*, *Journal of Speech and Language Pathology* i „*Management*”; kolejne *Civil and Environmental Engineering Reports*, *Discussiones Mathematicae*, *Graph Theory*, *Discussiones Mathematicae*, *General Algebra and Applications*, figurują tam jako czasopisma otwarte, ale bez określonych zasad dostępności (dane z czerwca 2020).

Obok polityk wydawców, Sherpa rejestruje również polityki instytucji finansujących badania naukowe; można je znaleźć w serwisie **Sherpa Juliet**. Jest on przydatny dla naukowców, którzy otrzymali środki na finansowanie badań i chcą jasno podsumować swoje fundusze. Baza zawiera mandaty 162 instytucji z 26 krajów świata, głównie z Wielkiej Brytanii (nie ma tam jeszcze grantodawców polskich); określa zasady otwartego publikowania oraz archiwizacji w repozytoriach. Zasoby można przeszukiwać według krajów, organizacji oraz członkostwa w grupach, np. fundatorów Planu S.

Odpowiedzi na pytanie, czy czasopismo jest zgodne z zasadami otwartego dostępu fundatora, dostarcza naukowcom **Sherpa Fact** porównując dane baz RoMEO i Juliet.

Obok baz Sherpa istnieje też baza danych polityk czasopism w zakresie recenzowania oraz preprintów. Jest to serwis **Transpose**, którego celem jest upowszechnianie wiedzy na temat recenzowania i publikowania wstępnej oceny (OPR), powtórnego przeglądu oraz szczegółowych zasad przedruku mogą być przydatne fundatorom, administratorom, dziennikarzom, bibliotekarzom, wydawcom. Serwis rozwija nowe praktyki oraz tworzy zasoby, prowadzi weryfikację danych we współpracy z redakcją lub wydawcą. Zawiera słownik terminów związanych z recenzowaniem naukowym, powtórnym przeglądem oraz preprintami.

1 Zob. Plan S <https://www.coalition-s.org/addendum-to-the-coalition-s-guidance-on-the-implementation-of-plan-s/principles-and-implementation/>

2 Zob. cOAlition S, dostęp: <https://www.coalition-s.org/about/>

3 zob. K. Siewicz, Otwarty dostęp do publikacji naukowych: kwestie prawne, Warszawa, 2012, s. 13, dostęp: https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/335/K_Siewicz_Otwarty_dostep_do_publicacji_naukowych.pdf?sequence=4

4 Zob. ROARMAP, dostęp: <http://roarmap.eprints.org/>

5 Zob. Kierunki rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce, dostęp: https://gov.pl/documents/1068557/1069061/20180413_Kierunki_rozwoju_OD_wersja_ostateczna.pdf

6 Zob. KOED. Polityki otwartości w Polsce Raport, dostęp: <http://koed.org.pl/wp-content/uploads/2019/10/Polityki-otwartosci-CC%81ci-w-Polsce-d%5C%82uz%CC%87szy-tekst-na-strone%CC%A8-KOED.pdf>

7 Zarządzenie nr 38/2020 Dyrektora Narodowego Centrum Nauki w sprawie ustalenia Polityki Narodowego Centrum Nauki dotyczącej otwartego dostępu do publikacji, dostęp: https://www.ncn.gov.pl/sites/default/files/pliki/zarzadzenia-dyrektora/zarzadzenieDyr-38_2020.pdf#page=2

8 Serwis Sherpa, dostęp: <https://v2.sherpa.ac.uk/romeo/> do lipca <http://www.sherpa.ac.uk/romeo/index.php>

Polityki wydawców i czasopism dostępne w Sherpa określają możliwość otwartego publikowania i archiwizacji prac w repozytoriach.

OTWARTE REPOZYTORIA - REJESTRY ŚWIATOWE

Repozytoria to narzędzie informatyczne do deponowania, przechowywania i udostępniania w Internecie dorobku naukowego instytucji naukowych (repozytoria instytucjonalne) lub wyników badań z określonych dziedzin nauki (repozytoria dziedzinowe). Repozytoria służą do deponowania publikacji (głównie artykułów w czasopiśmie, rozdziałów książek, monografii, prac doktorskich), a także danych badawczych. Są narzędziem komunikacji naukowej do bieżącej wymiana idei i efektów pracy badawczej.

Za wiodące katalogi repozytoriów otwartego dostępu na świecie uznaje się Directory of Open Access Repositories; dla danych badawczych jest to Registry of Research Data Repositories (re3data); dla czasopism jest to Directory of Open Access Journals (DOAJ). Można korzystać też z wielu innych ważnych repozytoriów.

OpenDOAR

to światowy katalog repozytoriów otwartego dostępu i ich polityk, prowadzony przez University of Nottingham według usług SHERPA/RoMEO we współpracy z Lund University. Umożliwia identyfikację, przeglądanie i wyszukiwanie repozytoriów na podstawie szeregu funkcji, takich jak lokalizacja, oprogramowanie lub rodzaj przechowywanych materiałów. Wymaga otwartego dostępu do publikacji naukowych, kontroluje przesyłane materiały według własnego uznania. Rejestruje i umożliwia przeszukiwanie zasobów 5313 repozytoriów z całego świata, w tym 2113 z Europy i 115 z Polski, jest tam również Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa (dane z czerwca 2020).

ROAR

(ang. *Registry of Open Access Repositories*) to światowy katalog repozytoriów tworzony w University of Southampton. Pozwala na przeszukiwanie według kraju, oprogramowania, typu repozytorium, tematu, roku oraz nazwy. Umożliwia bezpośrednie przesyłanie do bazy informacji o repozytoriach i innych rodzajach materiałów. Zawiera 4725 repozytoriów, baz danych, danych badawczych i innych materiałów z całego świata, w tym 1620 z Europy, a z Polski 125 (dane z czerwca 2020).

Disciplinary Repositories

to lista otwartych repozytoriów dziedzinowych uszeregowana alfabetycznie według 47 dyscyplin i tematów. Zawiera tytuły serwisów, nazwy instytucji utrzymujących, informacje o języku oraz ograniczeniach w dostępie. Lista jest częścią katalogu [Open Access Directory](#).

Open Archives

to spis ponad 4.760 repozytoriów oraz bibliotek cyfrowych z całego świata wraz z opisami i odnośnikami. Jest to Inicjatywa Open Archives, która promuje i rozpowszechnia

dostęp do zasobów cyfrowych oraz otwartych repozytoriów; udostępnia infrastrukturę dla rozproszonych archiwów i niezależnych usług danych; promuje oraz rozwija standardy interoperacyjności ułatwiające skuteczne rozpowszechnianie treści cyfrowych dla e-Scholarship, e-Learning i e-nauki.

arXiv.org

to renomowane repozytorium o otwartym dostępie obsługiwane przez amerykańską uczelnię Cornell University z zakresu fizyki, matematyki, informatyki, elektrotechniki, statystyki, finansów oraz ekonomii (ponad 1,7 mln artykułów). Prace można czytać i pobierać bezpośrednio ze strony repozytorium; są one widoczne także w wyszukiwarkach naukowych, takich jak np. Google Scholar.

Polska ma repozytorium Centrum Otwartej Nauki **CEON** prowadzone przez Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego; adresowane jest do polskiego środowiska naukowego; udostępnia w otwartym dostępie artykuły, książki, materiały konferencyjne, raporty i rozprawy doktorskie (ponad 16 tys. dokumentów).

ŚWIATOWE REJESTRY I REPOZYTORIA DANYCH BADAWCZYCH

re3data.org

to globalny rejestr repozytoriów danych badawczych ze wszystkich dyscyplin akademickich. Dostarcza informacji o repozytoriach do trwałego przechowywania i dostępu. Podaje tytuły serwisów, ich zakres tematyczny, podział według dziedzin oraz informacje o ograniczeniach, dzięki czemu łatwiej znaleźć serwis do zarchiwizowania i udostępniania wyników badań. Rejestruje ponad 3300 repozytoriów z całego świata, w tym ponad 1200 z Europy, 5 z Polski, m.in. RepOD (dane z czerwca 2020 r.). Rejestr uruchomiony w 2012 r., finansowany przez German Research Foundation (DFG) jest usługą [DataCite](#) wymienianą przez wielu wydawców w ich politykach redakcyjnych jako najlepsze narzędzie do identyfikacji odpowiedniego repozytorium. Zalecane jest też w wytycznych Komisji Europejskiej w sprawie otwartego dostępu do publikacji i danych badawczych w programie Horyzont 2020.

Zenodo

to ogólnodostępne repozytorium opracowane w ramach programu [OpenAIRE](#) na zlecenie Komisji Europejskiej, prowadzone i finansowane przez CERN. Umożliwia naukowcom z każdego obszaru tematycznego deponowanie zbiorów danych, oprogramowania badawczego, raportów oraz innych cyfrowych materiałów związanych z badaniami (ponad 1,53 mln danych); publikacje oznaczane są identyfikatorem DOI. Wskazane jest jako miejsce do przechowywania danych.

OpenAIRE

(ang. *Open Access Infrastructure for Research in Europe*) to platforma, która gromadzi i przeszukuje zasoby europejskich repozytoriów, a także opisy projektów badawczych. Pozwala uzyskać całościowy obraz przebiegu badań;

FOT. MAMERT JANION

wiąże informacje o projekcie z instytucją i osobami odpowiedzialnymi za jej realizację oraz z publikacjami, które powstały w ramach projektu. Zawiera, ponad 41 mln publikacji, ponad 8,7 mln danych oraz ponad 7 mln innych produktów badawczych (dane z czerwca 2020).

Open Access Directory Data Repositories

to lista repozytoriów dziedzinowych otwartych danych badawczych uszeregowana alfabetycznie według 16 dyscyplin i tematów. Zawiera tytuły serwisów, nazwy instytucji utrzymujących, informacje o języku oraz ograniczeniach w dostępie. Lista jest częścią katalogu.

Polska prowadzi Repozytorium Otwartych Danych **RepOD** opracowane przez ICM UW w ramach działań Platformy Otwartej Nauki. Baza archiwizuje i udostępnia wszystkie dane badawcze wytworzone, zebrane i opracowane na potrzeby badań naukowych; przeznaczona jest dla tzw. matych danych.

ŚWIATOWY REJESTR CZASOPISM

DOAJ

to międzynarodowy katalog recenzowanych czasopism publikowanych przez wydawnictwa uczelniane i towarzystwa naukowe zainicjowany przez Lund University w Szwecji; zarządzany jest obecnie przez Infrastructure Services for Open Access. Baza zawiera spis około 14 800 międzynarodowych recenzowanych czasopism o otwartym dostępie ze 133 krajów i zawartości około 5 mln artykułów i abstrak-

tów. Katalog rejestruje 631 polskich czasopism otwartych wraz z zawartością ponad 108 000 artykułów. Jest tam 6 tytułów wydawanych na UZ: *Civil and Environmental Engineering Reports*, *Discussiones Mathematicae Graph Theory*, *Discussiones Mathematicae - General Algebra and Applications*, *International Journal of Applied Mechanics and Engineering*, *International Journal of Applied Mathematics and Computer Science*, *Przegląd Narodowościowy/Review of Nationalities* (dane z czerwca 2020 r.). Celem bazy jest zwiększenie widoczności, dostępności, wykorzystania oraz jakości recenzowanych czasopism z całego świata. DOAJ jest wyszukiwarką realizującą sprawdzone praktyki wydawnicze. Wymagania dla wydawców opisane są na stronie internetowej DOAJ.

REJESTR KSIĄŻEK

DOAB

(ang. *Directory of Open Access Books*) to cyfrowy katalog recenzowanych książek o otwartym dostępie. Zawiera metadane oraz linki do ponad 29 tys. książek ok. 400 wydawców. Jego celem jest promowanie i zwiększanie widoczności książek akademickich. Zasoby można przeszukiwać i przeglądać. Serwis prowadzi DOAB Foundation, holenderska organizacja non profit powołana przez OAPEN Foundation i OpenEdition. Katalog jest otwarty dla wszystkich wydawców akademickich, książki muszą spełniać standardy i wymagania określone w repozytorium.

INNOWACJE I WYNAŁAZKI NA UZ

26

Innowacja to pojęcie, które można interpretować bardzo szeroko - od innowacyjnych odkryć w dziedzinie badań podstawowych, po projektowanie i wytwarzanie ulepszonych produktów czy usług. W dziedzinie gospodarki innowacje to opracowywanie i wdrażanie nowych koncepcji i technologii, które ulepszają towary i usługi lub zwiększają wydajność produkcji. Jednym z najważniejszych efektów innowacji jest ich wpływ na wzrost gospodarczy. W dużym uproszczeniu mogą one prowadzić do zwiększania wydajności, czyli osiągania większej produkcji przy takich samych nakładach. W miarę wzrostu wydajności, wzrasta ilość towarów i usług, innymi słowy - gospodarka się rozwija. Carlos Moedas, unijny komisarz ds. badań, nauki i innowacji mówi, że cyt. *innowacje oznaczają miejsca pracy i wzrost w przyszłości. Ogólny postęp w UE bardzo mnie cieszy. Jednak aby utrzymać się w globalnym wyścigu, zarówno UE, jak i państwa członkowskie muszą w dalszym ciągu inwestować i tworzyć politykę, która sprzyja rozwojowi innowacyjności.* Kraje skandynawskie oraz Holandia to liderzy innowacyjności w Europie. Polska w Europejskim Rankingu Innowacyjności z 2019 r. plasuje się na czwartym miejscu od końca. Analizując ten ranking, z poziomu innowacyjności polskich regionów, najgorzej wypadają województwa: zachodniopomorskie, lubuskie, opolskie, podlaskie i warmińsko-mazurskie. Uniwersytet Zielonogórski, jako największa uczelnia wyższa w województwie lubuskim staje naprzeciw oczekiwaniom regionalnego przemysłu i wspiera tworzenie innowacyjnych produktów, modernizację procesów produkcyjnych, angażując wysoko wykwalifikowaną kadrę specjalistów w projekty finansowane ze środków Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości czy Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Wdrażanie wynalazków i innowacji przez uczelnie wyższe, jest działaniem koniecznym dla rozwoju uczelni i regionu.

Znowelizowana Ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* przyniosła wiele zmian nie tylko w strukturach polskich Uczelni, lecz również w sposobie przyznawania dotacji. Powołano dyscypliny ewaluowane i nieewaluowane, uczelnianą radę dyscyplin naukowych, rady wszystkich ewaluowanych dyscyplin naukowych, wyznaczono nowe limity punktów dla czasopism, wydawnictw zwartych, zgłoszeń patentowych i nie tylko. Wielu naukowców na forach, czy w rozmowach podkreśla, że potencjał wynalazczy nie

ma większego znaczenia dla parametryzacji stwierdzając, że za patent czy wdrożenie nie uzyskują dużej ilości punktów, tak istotnych dla parametryzacji Instytutu. Pisanie tekstów naukowych i publikowanie w czasopismach z listy JCR jest niezmiernie istotne, jednak potencjał wynalazczy wraz z jakością procesu dydaktycznego są równie istotne, co w wielu miejscach podkreśla tekst Ustawy. Ustawodawca dodatkowo podaje (zgodnie z art. 233), że członkiem Rady Doskonałości Naukowej może być osoba, która oprócz jednej wydanej monografii, co najmniej trzech artykułów naukowych, posiada również cyt. *wybitne osiągnięcie w zakresie opracowania i wdrożenia oryginalnego rozwiązania projektowego, konstrukcyjnego, technologicznego lub artystycznego, zrealizowane w okresie ostatnich 5 lat, lub wybitne dzieło artystyczne zrealizowane w okresie ostatnich 5 lat.* Z kolei w Statucie Uniwersytetu Zielonogórskiego w §55 znajduje się zapis, że Przewodniczący rady ewaluowanej dyscypliny naukowej ma w obowiązku m.in. *wspieranie działań na rzecz komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz innych form ich transferu do gospodarki.*

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi, również studenci na każdym stopniu studiów mogą realizować wdrożeniowe prace dyplomowe oraz doktoraty, a Uniwersytet będzie wspierał zabezpieczenie i ochronę tych wynalazków i innowacji.

Ilość zgłoszeń wynalazków z UZ do Urzędu Patentowego nie jest imponująca w porównaniu do innych uczelni, procent prac wdrożeniowych realizowanych ze studentami również jest niewielki. Na Uniwersytecie są jednak jednostki, które umożliwiają studentom tworzenie innowacji. Instytut Sztuk Wizualnych (Wydział Artystyczny) wspólnie z firmą Anmet przeprowadził konkurs dedykowany dla studentów II i III roku pt. *Projekt formy użytkowej z elementów skrzydeł turbin wiatrowych.* Koordynację konkursu ze strony UZ prowadzili dr hab. Radosław Czarkowski, prof. UZ oraz dr Anna Owsian-Matyja. Projekty konkursowe powstały w Pracowni Projektowania Mebla w Instytucie Sztuk Wizualnych.

Instytut Sztuk Wizualnych na Wydziale Artystycznym wzbogacił również dorobek Uczelni o zgłoszenie, w Urzędzie Patentowym RP, wzoru użytkowego W.128197 pt. *Zestaw mebli modułowych.* Mebel, który opracowała dr Anna

Fot. 1. Zestaw mebli modułowych, który opracowała dr Anna Owsian-Matyja

Owsian-Matyja składa się z sześciu elementów - czterech podstaw będących legowiskiem dla zwierząt - oraz dwóch form skrzyniowych (Fot.1). Jedna z nich - większa - pełni funkcję stolika okolicznościowego, stolika nocnego oraz mniejsza - będąca siedziskiem. Dwie formy są jednocześnie meblem dla zwierząt (średniej wielkości psa i kota). Dzięki odpowiednim gabarytom mebel, w zależności od potrzeb użytkownika, może być różnie zestawiany, nakładany jeden na drugi. Bok form wyposażony jest w miejsce służące do przechowywania czasopism za pomocą zamontowanego grubego sznura lub gumy. Meble wykonane są z lekkiego, jesionowego drewna grubości 15 mm, lakierowanego ekologicznym, bezbarwnym, matowym lakierem.

Z kolei Instytut Metrologii, Elektroniki i Informatyki (IMEI), pod przewodnictwem dr. hab. inż. Ryszarda Rybskiego, prof. UZ już od pewnego czasu prowadzi komercjalizację bezpośrednią swojego wynalazku, i nie zwalnia. Niedawno sprzedał kolejny egzemplarz cyfrowego generatora napięć sinusoidalnych (Fot.2). Pomiary wielkości elektrycznych są obszarem prac badawczo-rozwojowych prowadzonych w IMEI od bardzo wielu lat. Również od dawna Instytut specjalizuje się w rozwijaniu techniki dokładnych (precyzyjnych) pomiarów wielkości elektrycznych, tzn. obszaru metrologii elektrycznej koncentrującego się na

27

Fot. 2. Cyfrowy generator napięć sinusoidalnych opracowany przez zespół z Instytutu Metrologii, Elektroniki i Informatyki (IMEI), pod przewodnictwem dr. hab. inż. Ryszarda Rybskiego, prof. UZ

budowie i zastosowaniach przyrządów i układów pomiarowych o najlepszych właściwościach metrologicznych.

Jedną z najczęściej mierzonych wielkości elektrycznych jest impedancja. Jej pomiar jest istotny nie tylko w elektrotechnice i elektronice. Pomiar impedancji elektrycznej lub wykrywanie niewielkich jej zmian odgrywa ważną rolę w badaniach materiałowych związanych z najnowszymi technologiami. Analiza impedancyjna stosowana jest również w naukach przyrodniczych, np. do badania tkanek, a spektroskopia impedancyjna jest wykorzystywana w całym szeregu technik diagnostycznych - od obrazowania medycznego po monitorowanie jakości produktów rolnych. W badaniach tych stosuje się szereg komercyjnych elektronicznych przyrządów pomiarowych, w tym m.in. analizatory impedancji o coraz wyższym stopniu dokładności. Aparatura ta wymaga wzorcowania z użyciem przyrządów i układów pomiarowych oraz wzorców o najwyższej aktualnie dokładności. Za rozwój i utrzymanie wymienionych narzędzi pomiarowych, na wymaganym poziomie dokładności, odpowiadają Narodowe Instytuty Metrologiczne (National Metrology Institutes - NMIs). W najlepszych z nich prowadzone są badania naukowe na najwyższym światowym poziomie.

Dominującą aktualnie tendencją w rozwoju układów do dokładnych pomiarów impedancji są w pełni cyfrowe automatyczne mostki impedancji. Układy te zastępują stosowane wcześniej mostki impedancji budowane w oparciu o transformatory pomiarowe. Te tzw. klasyczne mostki impedancji są wysoce skomplikowanymi, trudnymi do zautomatyzowania konstrukcjami, a prowadzone z ich użyciem pomiary są czasochłonne. Zasada działania wspomnianych mostków cyfrowych opiera się na wykorzystaniu precyzyjnych wielokanałowych cyfrowych generatorów napięć sinusoidalnych, budowanych z zastosowaniem metody cyfrowej syntezy częstotliwości. Generatory te, są źródłami napięć sinusoidalnych spełniających ekstremalne wymagania w odniesieniu do ich szeregu parametrów metrologicznych, w tym zwłaszcza w odniesieniu do dokładności oraz rozdzielczości regulacji amplitudy, fazy i częstotliwości generowanych napięć sinusoidalnych, ich czystości widmowej oraz stabilności czasowej i temperaturowej.

Wieloletnie doświadczenia i osiągnięcia zespołu badawczego z IMEI w pracach nad cyfrowymi generatorami napięć sinusoidalnych zaowocowały zaproszeniem do udziału w Joint Research Project (JRP) *Automated impedance metrology extending the quantum toolbox for electricity* (SIB53 AIM QUTE), realizowanego w latach 2013-2016, w ramach European Metrology Research Programme - EMRP. Projekt obejmował badania z zakresu kwantowych wzorców wielkości elektrycznych. Do realizacji projektu powołane zostało konsorcjum składające się z Narodowych Instytutów Metrologicznych z 11 krajów europejskich oraz dwóch uniwersytetów, w tym UZ. Jednym z głównych osiągnięć projektu było opracowanie wspomnianego cyfrowo mostka impedancji (Digitally Assisted Impedance Bridge). Prace w tym zakresie koordynował włoski NMI - Istituto Nazionale di Ricerca Metrologica (INRIM). Mostek został zbudowany w oparciu o opracowany w IMEI, na zlecenie

INRIM, wielokanałowy cyfrowy generator napięć sinusoidalnych DSS-1 o unikatowych parametrach metrologicznych i właściwościach funkcjonalnych. Informacja o wykorzystaniu w mostku impedancji opracowanego przez UZ generatora pojawiła się dwóch publikacjach w czołowych czasopiśmie metrologicznych, a uzyskane wyniki badań mostka impedancji przyczyniły się do zaproszenia zespołu badawczego z IMEI do udziału w projekcie *A versatile electrical impedance calibration laboratory based on digital impedance bridges* (17RPT04 VersiCaL) realizowanym aktualnie (2018-2021) w ramach European Metrology Programme for Innovation and Research - EMPIR (Horizon 2020). Projekt jest realizowany przez konsorcjum NMIs z 9 krajów europejskich oraz dwie uczelnie: Uniwersytet Zielonogórski i Politechnikę z Turynu. Jednym z głównych celów projektu jest opracowanie referencyjnego w pełni cyfrowego automatycznego mostka impedancji. Mostek ten powstaje w INRIM na bazie udoskonalonej wersji wielokanałowego cyfrowego generatora napięć sinusoidalnych (DSS-2A) opracowanego i wykonanego w IMEI. Projekt zakłada również, że podobne rozwiązania mostka impedancji będą wdrażane w innych NMIs wchodzących w skład konsorcjum, gdzie będą stosowane w systemach pomiarowych przeznaczonych do realizacji narodowych skal pojemności w zakresie 1 nF - 10 μF z niepewnością na poziomie 10⁻⁶ oraz indukcyjności w zakresie 1 mH - 10 H z niepewnością na poziomie 10⁻⁵. W związku z tym kolejny egzemplarz generatora został w 2019 r. wykonany na zlecenie National Standards Authority of Ireland (NSAI), gdzie jest aktualnie wdrażany w budowanym w NSAI mostku impedancji. W planie jest opracowanie generatora dla kolejnego członka konsorcjum - Biroul Roman de Metrologie Legală (BRM) z Rumunii. Niezależnie od realizowanego aktualnie projektu VersiCaL, zainteresowanie opracowanym w IMEI generatorem wyraziły kolejne NMIs, Centro Español de Metrología (CEM) z Hiszpanii oraz Laboratoire national de métrologie et d'essais (LNE) z Francji. Z hiszpańskim CEM zostały już uzgodnione szczegóły zamówienia, natomiast z LNE trwają nadal. W tym miejscu można dodać, że zarówno LNE jak i INRIM zaliczają się do grona kilku najważniejszych instytutów metrologicznych na świecie.

Innowacje są niezbędne dla prawidłowego rozwoju. Powyższe przykłady pokazują, że na naszej uczelni innowacje powstają, czasem tylko czekają na odkrycie, a czasem czekają na stworzenie. Jako Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii zachęcamy do ich tworzenia i chętnie wspomóżemy zabezpieczenie prawne wynalazku oraz jego komercjalizację. Pochylamy się nad każdym pomysłem, a niebawem uruchomimy możliwość zgłaszania wynalazku przez system Prac Net. Tymczasem, w sprawach wynalazków i wdrożeń, można kontaktować się z dr inż. Agnieszką Kaczmarek-Pawelską z CPTT.

Pozdrawiamy

Zespół Centrum Przedsiębiorczości
i Transferu Technologii

WIADOMOŚCI WYDZIAŁOWE

FILIA UNIwersYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO W SULECHOWIE

Studia podyplomowe Enologia

W październiku 2019 r. ruszyła aktualna edycja studiów podyplomowych *enologia*, organizowana przez Filię Uniwersytetu Zielonogórskiego w Sulechowie i Katedrę Żywności Człowieka i Dietoterapii. Zajęcia odbywały się, zarówno na terenie Uczelni, jak i w lubuskich winnicach. 25 i 26 lutego 2020 r. zajęcia odbywały się w winnicy Folwark Pszczew. Gospodarzem tego pięknego i historycznego miejsca jest Pan Łukasz Robak, który na terenie dawnego Folwarku Biskupiego z 1564 r., stworzył wspaniałe miejsce do wypoczynku i rekreacji. Pasją właściciela jest uprawa winorośli i wytwarzanie wina. Gospodarstwo jest wyposażone w nowoczesny sprzęt agrotechniczny i urządzenia technologiczne do winifikacji. Właściciel wykorzystał zarówno doskonałe warunki glebowe i klimatyczne, jak i zabytkową infrastrukturę do stworzenia profesjonalnej

winnicy i winiarni. Studenci *enologii*, dzięki uprzejmości właściciela, mieli okazję uczestniczenia w czynnościach pielęgnacyjnych na winnicy. Przeszli szkolenie w zakresie przycinania i prowadzenia winnych krzewów. Poznali zasady pracy sprzętów agrotechnicznych wykorzystywanych w winnicy. Na terenie winiarni, umiejscowionej w piwnicach starego Dworku Biskupiego, mieli okazję zobaczyć nowe rozwiązania techniczne stosowane podczas procesu winifikacji. W praktyce poznali czynności związane z pielęgnacją wina, jego przepompowywaniem, natlenianiem, schładzaniem, czy pobieraniem prób do analizy. W miejscowym laboratorium studenci wykonywali pomiary kwasowości wina i uczyli się korekty tego parametru. Dozwolili też środki klarujące i konserwujące, stosując w praktyce odpowiednie przeliczenia fizykochemiczne. Na terenie winiarni nie zabrakło też degustacji lokalnych win. W części agroturystycznej Folwarku Pszczew, w sali konferencyjnej

Winnica Folwark Pszczew

Winnica Folwark Bieczew

Winnica Folwark Bieczew

Winnica Folwark Bieczew

FOT. Z FILII

odbyły się też wykłady dr Sylwii Bonin na temat technologii winiarstwa oraz dr. hab. inż. Ireneusza Ochmiana o uprawie i pielęgnacji winorośli. Wykłady miały charakter seminaryjny, były miejscem wymiany informacji i poglądów. Wielu uczestników studiów, to osoby z bogatym doświadczeniem i szeroką wiedzą enologiczną. Czas ten był więc dla każdego okazją do poszerzenia horyzontów.

Dodatkową atrakcją była przejażdżka powozem po malowniczej, pełnej jezior i lasów, okolicy. Wieczorne spotkanie przy kominku, połączone z degustacją i długimi rozmowami o winie pozostanie w naszej pamięci na długo.

Bogna Latacz

Enologia (uprawa winorośli i produkcja wina) - warto wiedzieć więcej

Filia Uniwersytetu Zielonogórskiego w Sulechowie zaprasza wszystkich pasjonatów wina i uprawy winorośli na studia podyplomowe *Enologia*, organizowane przez Katedrę Żywienia Człowieka i Dietoterapii. Wielowiekowe tradycje winiarskie Ziemi Lubuskiej zobowiązują do podejmowania wszelkich działań, aby kontynuować ten piękny aspekt historii naszego regionu. Wysiłkiem wielu osób, w tym wielkich pasjonatów winiarstwa i uprawy winorośli, przy wsparciu lokalnych władz, na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci powstały liczne winnice, które z powodzeniem wytwarzają wina wysokiej jakości. W regionie realizowane są projekty i inicjatywy propagujące zarówno enologiczną historię, jak i współczesną aktywność winiarską. Uniwersytet Zielonogórski od lat uczestniczy w tych działaniach, między innymi, poprzez stwarzanie możliwości pogłębiania wiedzy z zakresu uprawy winorośli i technologii wytwarzania wina. Fila Uniwersytetu Zielonogórskiego w Sulechowie organizuje studia podyplomowe z zakresu enologii. Dostarczają one studentom wszechstronnej i aktualnej wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych, niezbędnych do prowadzenia efektywnej uprawy winorośli i profesjonalnej winifikacji. Aby takie cele mogły zostać zrealizowane, zaangażowaliśmy doświadczonych wykładowców, zarówno z naszej Uczelni, jak i innych renomowanych ośrodków naukowych (SGGW w Warszawie, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu). Wykładowcy są znanymi ekspertami w swoich dziedzinach, dysponują ogromnym dorobkiem naukowym, są autorami licznych publikacji. Aby zapewnić studentom przygotowanie praktyczne, w planie studiów są przewidziane zajęcia z doświadczonymi właścicielami winnic, między innymi winnicy Mozów, Kinga, Folwark Pszczew. Wizyty w tych miejscach połączone z zajęciami praktycznymi, takimi jak pielęgnacja winnych krzewów, obsługa sprzętu agrotechnicznego i technologicznego. Nasi studenci mają też niepowtarzalną okazję poznania laboratoryjnych metod analizy fizykochemicznej win i moszczów gronowych. Umożliwiają to praktyczne zajęcia na terenie Lubuskiego Ośrodka Innowacji i Wdrożeń

Agrotechnicznych (LOliWA), dysponującego najnowocześniejszym sprzętem i aparaturą analityczną. W planie zajęć nie może zabraknąć też prawa winiarskiego i praktycznego sommelierstwa.

Wszystkie proponowane przez nas zajęcia mają seminaryjny charakter, stwarzają zatem płaszczyznę do wymiany poglądów, zadawania pytań i wyjaśniania wszelkich wątpliwości. Taka koncepcja edukacji daje możliwość rozwoju zarówno osobom dysponującym już pewną wiedzą, jak i tym, którzy pragną poznać zagadnienie od początku.

Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że organizowane przez nas studia są bardzo dobrym miejscem spotkań i nawiązywania wieloletnich kontaktów, przez osoby, które łączy wspólna pasja i miłość do wina. Zajęcia trwają dwa semestry, rozpoczynają się więc w październiku i kończą w czerwcu. Zjazdy odbywają się najczęściej raz w miesiącu, w weekendy. Szczegółowe informacje dotyczące organizacji zajęć i zakresu tematycznego studiów uzyskać można na stronie internetowej Uniwersytetu Zielonogórskiego, w zakładce Rekrutacja, lub otwierając link: (http://www.dk.uz.zgora.pl/studia_podyplo.../SP_20/ENOLOGIA.pdf). Zachęcamy także do kontaktu telefonicznego lub mailowego z sekretariatem Katedry Żywienia Człowieka i Dietoterapii (e-mail: inza@wsz.uz.zgora.pl tel. 68 352 94 57)

Bogna Latacz

FOT. MAMERT JANION

 Wydział
 Artystyczny
 Uniwersytetu
 Zielonogorskiego

FOT. M. GRYSKA

Instytut Sztuk
 Wizualnych
 UZ

32

Cisza i spokój Magdaleny Gryski
 16 maj o 17:00 - 29 maj o 20:00

Cisza i spokój - kolejna indywidualna prezentacja Magdaleny Gryski. Zbąszyń - zaprzyjaźniona Galeria Baszta - dwukondygnacyjna, kameralna przestrzeń. Osiemnaście niewielkich, różnorodnych formatowo prac o horyzoncie - linii przejścia - zaaranżowało przestrzeń na parterze. Cykl

sześciu akrylowych realizacji, ukończonych tydzień wcześniej, autorka umieściła na piętrze.

Nie przyszedł nikt mimo słonecznego, ciepłego, majowego popołudnia, kwitnącej zieleni, zjawiskowego, okalającego Basztę parku, znakomitej kuchni pobliskiej restauracji nad brzegiem jeziora. W parku też nie było nikogo. Podobnie na plaży i w rzecznej restauracji. Cisza i spokój w tym kontekście, to zjawiska niepokojące, ale... to dziwny czas. Wszystko jest na opak. Niebezpieczeństwo przestało kryć się w uporczywym ślęczeniu przed ekranem komputera i surfowaniu w sieci. Niebezpiecznym stały się spacerunki po bulwarach miejskich, plażowanie i czekanie na morski zachód słońca, smakowanie lodów w ulubionych kawiarniach. Zrodzona kilka tygodni temu anegdota mówi, że dziś człowiekiem godnym zaufania jest nie ten, który uwodzi

FOT. R. CZARKOWSKI

FOT. M. GRYSKA

33

elegancją i wysublimowanym zapachem dobrze dobranych kosmetyków, lecz ten, od którego da się wyczuć wyraźną, silną woń alkoholu. Wszystko postawione na głowie - wystawa w zamkniętej galerii, wernisaż bez gości, artysta bez odbiorcy. To możliwe? Magdalena Gryska zdobyła się na taki gest - niech się stanie.

W Baszcie jest *Cisza i spokój* - te właściwe, bezpieczne, a jeśli ktoś chce się im poddać, to klucz do galerii jest, dosłownie, pod wycieraczką. Inny sposób, to oddać się fotelewej kontemplacji stron www. Ja zrobiłem summa summarum trochę ponad 150 km, by sięgnąć pod wycieraczkę. Doznanie jedyne w swoim rodzaju. Apokaliptycznie pusta droga w słoneczny dzień, umówiony, czekający na piętro odprowadzają kolejne cztery 'horyzonty'. Góra zaaranżowana sześcioma nowymi pracami. Przestrzeń się ugięła, a 'horyzont' ułożył się w 'horyzont zdarzeń'. Sub-

je z innych ekspozycji, ale tu ponownie zaskakują. Kontekst pandemii nadaje im nowego wymiaru. To fragment znacznie większego cyklu o horyzoncie, o tym co nad i co pod, co przed i co za, ale najbardziej o tym co 'pomiędzy'. Gdy dotrzeć do horyzontu nie będzie nic innego, aniżeli 'pomiędzy' osadzone w ramy nieba i ziemi, w ramy realnego i irracjonalnego. Dziś 'pomiędzy' jest jeszcze bardziej namacalne. Zewnętrzne tak bardzo inne od wewnętrznego i ten klucz pod wycieraczką. W swych obrazach Magda 'pomiędzy' znaczą kolorem błękitnym, fioletowym, żółtym, czerwonym, białym, czarnym. Czasem trwożą, czasem koją, zawsze jednak, każą kontemlować. Po stopniach na piętro odprowadzają kolejne cztery 'horyzonty'. Góra zaaranżowana sześcioma nowymi pracami. Przestrzeń się ugięła, a 'horyzont' ułożył się w 'horyzont zdarzeń'. Sub-

telne fragmenty okręgów znaczone kolorem na białym tle płótna w formacie 100x100 - są jak zapomnienie. Intensywne kolory tęczy każdego 'horyzontu zdarzeń' bledną z każdym płótnem. Zmierzają do bieli przez kolejne walory kolorystyczne. To jak być prowadzonym za rękę, powoli i ostrożnie z dbałością, by nie pominąć żadnego szczegółu, ale też by nic nie odwróciło uwagi. Jest tylko 'horyzont zdarzeń', który prowadzi ku środkowi wszystkiego, bądź ze środka wszystkiego wyprowadza. Ponownie 'pomiędzy'. I jeszcze jedno - ważne - na środku kameralnej sali poduszka-toże, miejsce spoczynku. Uzupelnienie dla ciała.

Siostra Joanna mieszka w Poznaniu i to właśnie ją Magda poprosiła o uszycie 'miejsca dla ciała'. Siostra Joanna przyjechała małym, srebrnym samochodem. 'Miejsce dla ciała' było wielkości połowy jej auta. Do Baszty prowadzą długie, strome schody z kilkoma zakrętami. Siostra Joanna była jedną z trzech osób, obok kuratora galerii Ireneusza Solarka i autorki Magdaleny Gryski, które tego dnia sięgnęły po klucz spod wycieraczki w mojej obecności.

Magda napisała do Irka list, który wyjaśnia powód realizacji wystawy, która teoretycznie nie ma szans na szeroki

odbiór. Jest jednak jedną z niewielu artystek i artystów, udowadniających, że sztuka jest metajęzykiem, który warto i należy pielęgnować w każdych okolicznościach. Nie przeniosła wystawy na później, by przejrzeć się w zwierciadle pochlebstw odbiorców. W tym zdarzeniu znalazła kolejny sens dla swych 'horyzontów' - namalowała kolejny obraz. To gest uczyniony we właściwym miejscu i we właściwym czasie. Apokaliptyczna cisza i spokój towarzyszące mi w drodze na wystawę, to zupełnie inne stany niż *Cisza i spokój* obrazów Magdy. Tak namacalna, fizyczna niemal konfrontacja dwóch różnych wartości emocjonalnych wywodzących się z jednego słowa (tu: cisza, spokój) nie znajduje zwykle potwierdzenia w codzienności. Magdalena to uczyniła.

* Magdalena Gryska nie nadała tytułów w/w pracom.

Radostaw Czarkowski

FOT. M. GRYSKA

online

OTWARTE

Instytut Sztuk Wizualnych

Wirtualne Dni otwarte_20-22.05.2020
www.facebook.com/instytutsztukwizualnych

Instytut Sztuk Wizualnych Uniwersytetu Zielonogórskiego przygotował w tym roku ofertę rekrutacyjną online. Dni otwarte odbyły się w dniach 20-22 maja 2020 r. W tym czasie na fanpagu Dni Otwartych pojawiały się co godzinę jako filmy i posty: prezentacje kierunków, pracowni, prac studentów i pedagogów oraz relacje z wystaw i wykłady. Stworzyliśmy wyjątkowy projekt, który pozwolił poznać ISW w Zielonej Górze bez wychodzenia z domu.

Można było zapytać o kierunki studiów na specjalnie utworzonym czacie. Do 24 maja można było przysłać także prace do konsultacji. Instytut, ze swoimi czterema kierunkami: *malarstwo*, *sztuki wizualne*, *grafika* i *architektura wnętrz* był otwarty dla wszystkich kreatywnych, ambitnych, zainteresowanych sztuką ludzi. Zasięg, czyli liczba osób, które zobaczyły jakkolwiek post na naszej stronie (na telefonie, tablecie, komputerze bądź innym urządzeniu) dla poszczególnych kierunków osiągały ok. 5000 odbiorców! Nastąpiła wzmożona aktywność tzw. fanów, większa liczba polubień, komentarzy, udostępnień. Priorytetową dla nas sprawą było dobranie wartościowej grupy docelowej i angażujące w swojej formie posty.

Instytut Sztuk Wizualnych wyróżnia wszechstronna oferta kształcenia interdyscyplinarnego w zakresie sztuki, i tak:

Sztuki wizualne, to wzbogacona możliwość uzyskania przez studentów wiedzy i umiejętności w zakresie specjalizacyjnych modułów fakultatywnych. *Sztuki wizualne* łączą malarstwo, grafikę warsztatową, rysunek, projektowanie graficzne, fotografię, rzeźbę, multimedia. Po ukończeniu kierunku *sztuki wizualne* można realizować i upowszechniać różnorodne postaci przekazów wizualnych i medialnych dla celów artystycznych, edukacyjnych i użytkowych, prowadzić zajęcia warsztatowe w zakresie sztuk plastycznych. Absolwent przygotowany jest do podjęcia pracy zawodowej w ośrodkach i instytucjach kultury, sztuki i edukacji pozaszkolnej (muzeach, galeriach, domach kultury,

ogniskach plastycznych itp.) oraz w ośrodkach promocyjnych i reklamowych.

Malarstwo, to okazja dla poznania języka obrazów, tradycji, ale i możliwość zrozumienia rozwoju sztuki współczesnej. Nasze pracownie kształcą w zakresie malarstwa, ilustracji, komiksu, fotografii, wideo, projektowania graficznego, instalacji, concept artu, grafitti czy obrazu w przestrzeni publicznej. Każda z pracowni posiada swój niepowtarzalny kierunek kształcenia. *Malarstwo* proponuje nowe moduły kształcenia, takie jak np. *Ilustracja i komiks*, które dają możliwość nabycia podstawowych umiejętności pracy w zawodach, w których ilustracja jest nieodzowną częścią. Koncentrujemy się na kompleksowym nauczaniu różnych umiejętności, które w całości składają się na

STUDIA BEZ LIMITU WIEKU
DNI OTWARTE INSTYTUT SZTUK WIZUALNYCH
20-22 MAJA 2020

Dni Otwarte Instytut Sztuk Wizualnych online
Strona poświęcona edukacji

9911 Liczba odbiorców 426 Aktywność
Promuj postowanie

Promowano w dniu 14 maj 2020
Autor: Magdalena Gryśka

Liczba odbiorców: 8,2 tys. Aktywność dotycząca: 203
Wyświetl wyniki

319 Klęskła posta
75 Liczba wyświetleń 21 Liczba kliknięć w link 220
Liczba kliknięć w link
inne kliknięcia

NEGATYWNE OPINIE:
0 Usunij post 0 Usunij wszystkie posty
0 Zgłoś jako spam 0 Nie lubię tej strony

Aktywność w statystykach jest raportowana według czasu pacyficznego. Aktywność w reklamach jest raportowana według czasu strefy przypisanej do konta reklamowego.

21 udostępnień

Lubię to! Komentarze Udostępnij

sylwetkę malarza-illustratora. Natomiast moduł *Działanie obrazem w przestrzeni publicznej*, to możliwość nabycia podstawowych umiejętności w zakresie tworzenia obrazów takich jak murale, graffiti i inne obrazy aktywne społecznie.

Grafika kształci w zakresie projektowania graficznego oraz grafiki warsztatowej. Tutaj poznasz wszystkie klasyczne techniki graficzne, druk cyfrowy oraz najnowsze technologie w ramach działań multimedialnych, intermedialnych czy interdyscyplinarnych. Studia przygotowują do samodzielnej pracy artystycznej jak i projektowej. Studenci zdobywają podstawową wiedzę i umiejętności niezbędne w pracy współczesnego projektanta grafiki użytkowej. Studenci uczą się projektowania informacji wizualnej, plakatu, ilustracji, typografii, projektowania systemów identyfikacji wizualnej, projektowania stron www, publikacji cyfrowych, grafiki edytorskiej, przygotowania do druku, animacji, fotografii i multimedii. Absolwent *grafiki* znajdzie pracę m.in. w wydawnictwach, agencjach reklamowych i projektowych, instytucjach kultury i wystawienniczych lub zajmować się indywidualną pracą nad komercyjnymi zleceniami, jak i rozwijać samodzielną drogę artystyczną.

Architektura wnętrz przygotowuje przyszłych absolwentów do projektowania wnętrz, mebli oraz obiektów małej architektury. Program studiów łączy interdyscyplinarne projekty w zakresie designu, architektury wnętrz, wzornictwa, wystaw, wnętrz krajobrazowych i terenów zieleni z poznaniem praktycznych aspektów - norm budowlanych, zasad ergonomii i konstrukcji. Kładziemy nacisk na indywidualny kreatywny rozwój studentów. W toku pracy nad projektami studijnymi analizujemy aspekty użytkowe, społeczne, innowacyjność rozwiązań i estetykę. Uzupełnieniem studiów jest oferta konkursów, warsztatów projektowych, wyjazdów, współpraca z biznesem oraz z innymi uczelniami.

Serdecznie zachęcamy do odwiedzenia naszego fanpega oraz zapoznania się z bogatą ofertą dydaktyczną uczelni, w której każdy może znaleźć przestrzeń dla siebie. Instytut, to miejsce wyjątkowe, w którym to może być początek pasjonującej drogi życiowej.

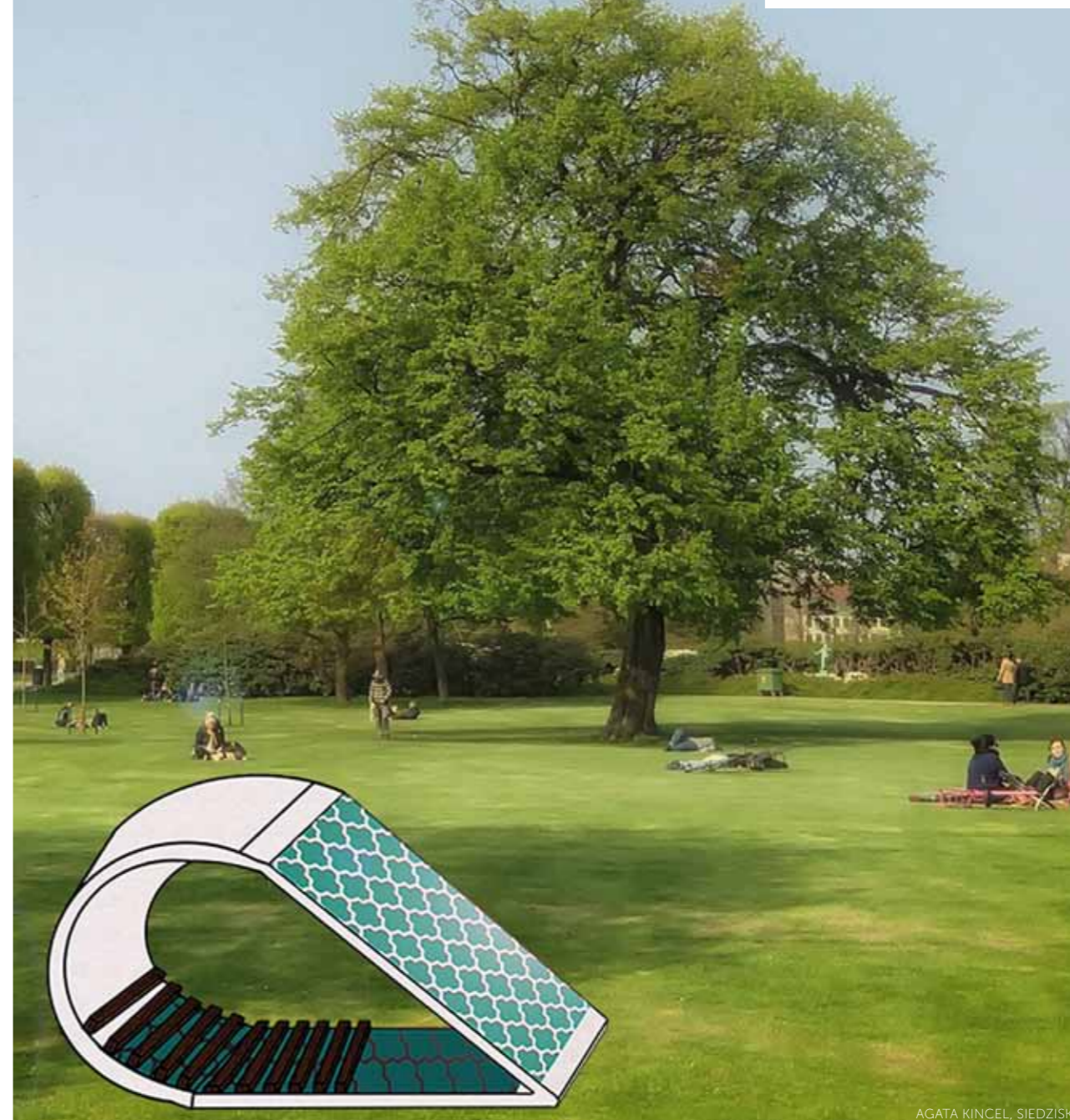
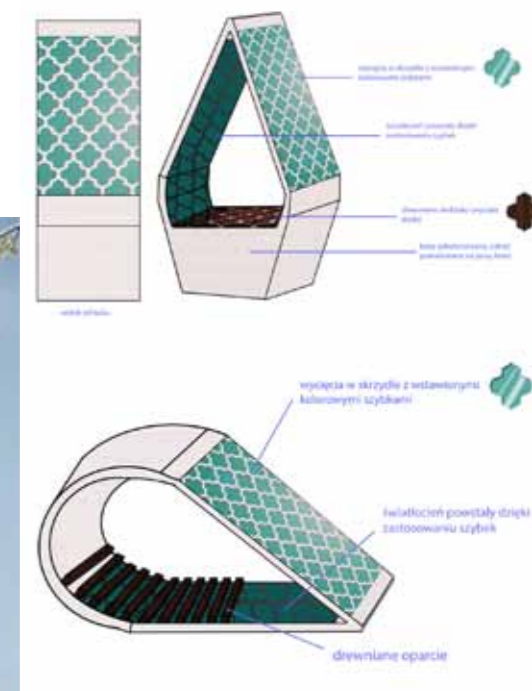
Autorami koncepcji Wirtualnych Dni Otwartych byli: dr hab. **Magdalena Gryśka** prof. UZ - od roku 2010 pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego na Wydziale Artystycznym gdzie prowadzi dyplomującą Pracownię Malarstwa. W latach 2003-2008 prowadziła Galerię Stara Winiarnia w Zielonej Górze. Kuratorka projektów artystycznych oraz wystaw studentów i absolwentów uczelni artystycznych.

Jest twórczynią studiów podyplomowych *Ilustracja i komiks*, *Obrazowanie w malarstwie i rysunku* oraz *Twórcze działania rozwojowe*, autorką plenerów i spotkań artystycznych.

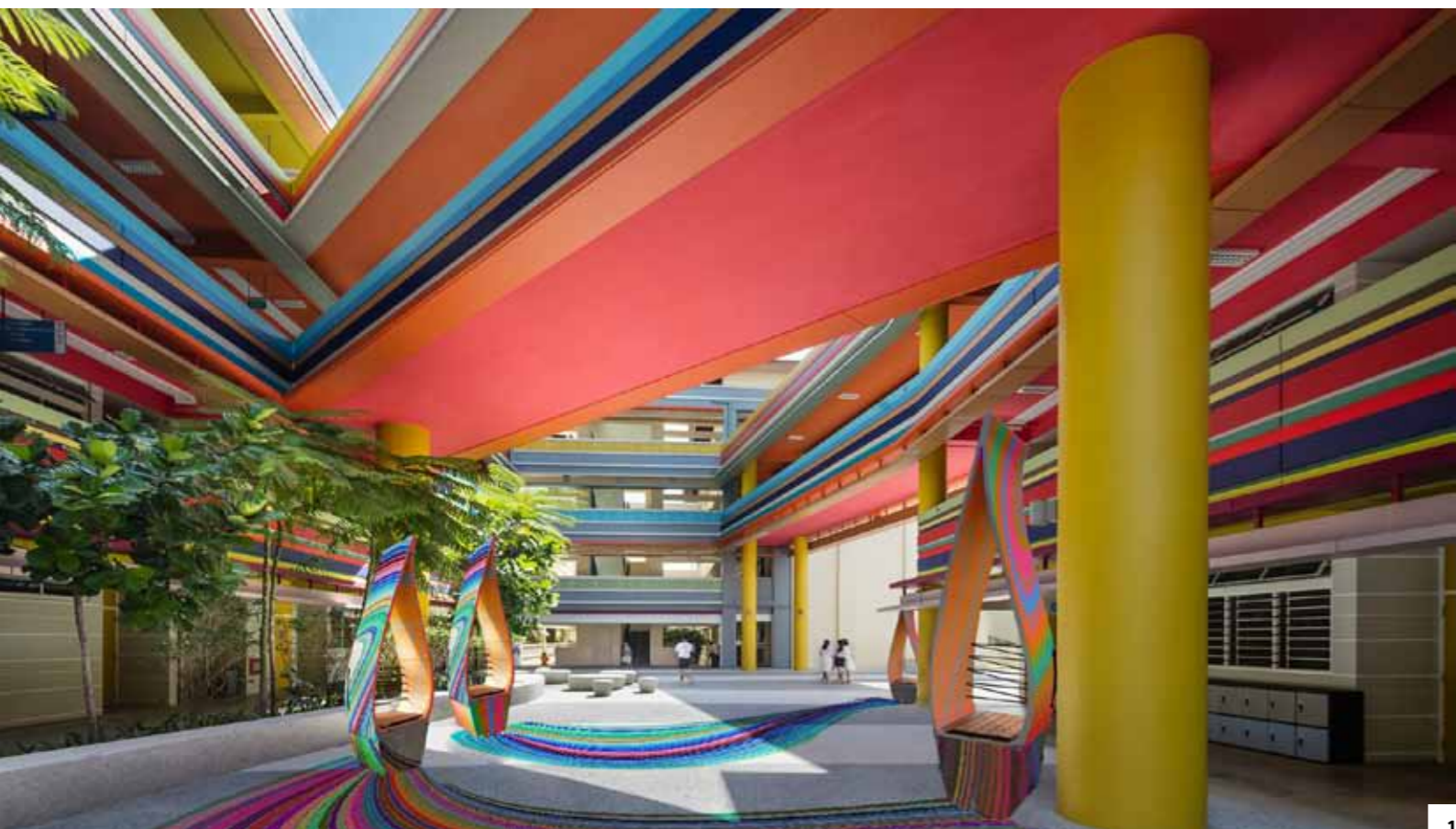
mgr **Szymon Teluk** - prowadzi wykłady i ćwiczenia praktyczne w Ośrodku Postaw Twórczych we Wrocławiu oraz Studio rysunku koncepcyjnego i komiksu na Uniwersytecie Zielonogórskim, gdzie pracuje także jako asystent w Pracowni Malarstwa. Około 2010 r. stworzył własny projekt edukacyjny: *Warsztaty komiksu, ilustracji i karykatury*. Jego cele, to nauka rysunku dzieci i młodzieży oraz popularyzacja komiksu wśród najmłodszych, choć zdarzały się także zajęcia ze słuchaczami Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Zajęcia odbyły się już w prawie 150 miejscowościach w Polsce. Wzięło w nich udział ponad 5000 uczestników z Polski, Czech, Niemiec i Ukrainy.

Konkurs rozstrzygnięty!

W ramach współpracy pomiędzy Uniwersytetem Zielonogórskim reprezentowanym przez Instytut Sztuk Wizualnych kierowany przez dyrektora prof. Paulinę Komorowską-Birger a Przedsiębiorstwem Wielobranżowym ANMET Andrzej Adamcio z siedzibą w Szprotawie, w bieżącym roku akademickim odbył się kolejny konkurs projektowy. Tym razem studenci Instytutu Sztuk Wizualnych UZ mieli przygotować projekt dekoracji form użytkowych ze skrzydeł turbin wiatrowych przeznaczonych do recyklingu.

AGATA KINCEL, SIEDZISKO

1

2

3

1, 2 – NICO MINELLI, SIEDZISKO
3 – PATRYCJA KONDEK, SIEDZISKO

FOT. Z WYDZIAŁU

39

II edycja konkursu miała na celu edukację i działalność artystyczną ze szczególnym uwzględnieniem problemów z zagospodarowaniem odpadów i poszukiwaniem nowych, proekologicznych rozwiązań w szeroko rozumianym designie przemysłowym.

Tym razem to studenci kierunku *grafika* z Instytutu Sztuk Wizualnych (Wydział Artystyczny UZ) podjęli się graficznego re-designu pierwotnych powierzchni części składowych istniejących już architektonicznych form użytkowych ze zużytych turbin wiatrowych przeznaczonych do recyklingu.

Firma ANMET oprócz ogólnych wytycznych dotyczących przeznaczenia form architektonicznych wykorzystanych w konkursie oraz sugestią inspiracji kulturą i designem Maroka, pozostawiła uczestnikom konkursu pełną dowolność w zakresie dekoracji w/w form architektonicznych i wykonania projektów. Konkursowy projekt został przeprowadzony w ramach zadania semestralnego w Pracowni Grafiki Cyfrowej prowadzonej przez dr Katarzynę Dziubę, która była kuratorem konkursu.

Jury w składzie: Andrzej Adamcio i Anna Adamcio (ANMET), prof. Paulina Komorowska-Birger, dr hab. Radosław Czarkowski, prof. UZ i dr Anna Owsian-Matyja, przyznało trzy nagrody:

- Nico Minelli, *sztuki wizualne* III rok - I nagroda / 1200 zł
- Agata Kincel, *grafika* II rok - II nagroda / 800 zł
- Patrycja Kondek, *sztuki wizualne* III rok - III nagroda / 500 zł

Laureatom gratulujemy!

Fundatorem nagród rzeczowych o łącznej wartości 2 500 złotych jest Firma ANMET. *Mając nadzieję na dalszą, obustronną satysfakcję ze współpracy, dziękujemy Panu Andrzejowi Adamcio i czekamy na kolejne artystyczne wyzwania.*

FOT. M. LALKO

Burned out - wystawa z okien
Boba Group, Michał Jankowski, Jarek Jeschke,
Aleksandra Ola Kubiak, Marek Lalko

Próbujemy pracować, malować, pisać, robić filmy, fotografować i nauczać zdalnie. W czasach pandemicznych przygotowujemy wystawy, które nie wiadomo kiedy i dla kogo się otworzą. Oglądamy wystawy, wykłady i performanse on-line. Pracujemy intensywnie, gdy nie opiekujemy się dziećmi, kiedy nie nękają nas czarne myśli. Zapalamy się do nowych pomysłów, które gasną wraz z napływającymi

wiadomościami o kolejnych klimatycznych tragediach - pożarach lasów w okolicy, w kraju i na świecie. Niepokoiły się przyszłością świata.

W marcu miał wystartować w Fundacji nowy projekt poświęcony zmianom klimatu, niniejszym informujemy, że się odbędzie. Na początek przygotowaliśmy wystawę zielonogórskich artystów w oknach ich pracowni przy ul. Fabrycznej 13b w Zielonej Górze, która miała miejsce 16 maja br. (na ten dzień zaplanowana była Noc Muzeów).

Marta Gendera

FOT. M. LALKO

WYDZIAŁ EKONOMII I ZARZĄDZANIA

Nowa habilitacja na Wydziale Ekonomii i Zarządzania

Miło Nam poinformować, że do grona samodzielnych pracowników naukowych dołączył nasz Kolega - dr inż. Maciej Dzikuć*. Jako osiągnięcie naukowe wskazany został przez Niego cykl publikacji powiązanych tematycznie pt. *Determinanty emisji zanieczyszczeń do powietrza w skali regionalnej. Studium przygranicznych obszarów Polski z Niemcami*. Dr hab. inż. Maciej Dzikuć jest związany od

początku swojej kariery z zielonogórskim środowiskiem naukowym, najpierw jako student naszej Uczelni, a później jej pracownik.

Serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów!

Anetta Barska

* Więcej informacji na str. 12

WYDZIAŁ BUDOWNICTWA, ARCHITEKTURY I INŻYNIERII ŚRODOWISKA

Z głębokim żalem żegnamy

Prof. dr. hab. inż. Piotra Alawdina

*wieloletniego pracownika Instytutu Budownictwa Uniwersytetu Zielonogórskiego
W zmarłym tracimy aktywnego i twórczego współpracownika, szanowanego nauczyciela młodzieży
i życzliwego Kolegę i Przyjaciela*

Wyrazy głębokiego współczucia Rodzinie Zmarłego składają

*Dyrekcja, Koleżanki i Koledzy
z Instytutu Budownictwa Uniwersytetu Zielonogórskiego*

Profesor Piotr Alawdin w 1960 r. ukończył na Białorusi ze złotym medalem średnią szkołę i wstąpił na Wydział Budownictwa Politechniki Białoruskiej. Politechnikę ukończył w 1966 r. z wyróżnieniem i został doktorantem w zakładzie mechaniki budowli. Prace doktorską obronił w 1969 r. i otrzymał stopień naukowy doktora nauk technicznych.

Od 1974 r. Profesor Piotr Alawdin pracował w Mińsku jako docent w Białoruskiej Politechnice, która w 1991 r. została przemianowana stały w 2004 r. nostryfikowane w Polsce. Jednocześnie od 1997 w Białoruską Państwową Akademię Techniczną (od 2001 r. - do 2000 roku prof. Alawdin pracował jako główny naukowy Białoruski Narodowy Uniwersytet Techniczny). Od 1989 do współpracownik Instytutu Budownictwa BelNIIS w Mińsku

1991 roku Profesor Piotr Alawdin zajmował się przygotowaniem pracy habilitacyjnej, którą obronił w Moskiewskim Inżyniersko-Budowlanym Instytucie (Rosja) w 1992 roku. W 1993 r. otrzymał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych. Od 1993 do 2000 r. pracował jako profesor w Białoruskiej Państwowej Akademii Technicznej. Tytuł profesora otrzymał w 1994 r. Stopnie i tytuł naukowy prof. Alawdina, otrzymane na Białorusi i w Rosji, zo-

(analogia Instytutu Techniki Budowlanej w Warszawie). Zajmował się wdrażaniem swoich projektów w zakresie mechaniki budowli, konstrukcji i fundamentów.

Od 2000 r. prof. Piotr Alawdin pracował w Polsce na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Politechnice Zielonogórskiej, na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej, a od 2005 r. na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Politechnice Szczecińskiej, na Wydziale Budownictwa i Architektury, gdzie pełnił funkcję kierownika Katedry Teorii Konstrukcji oraz kierownika Zespołu Mechaniki Budowli. Od 2009 roku Pan Profesor podjął ponownie zatrudnienie na stanowisku profesora zwyczajnego w Uniwersytecie Zielonogórskim w Zielonej Górze, na Wydziale Inżynierii Lądowej i Środowiska (obecnie Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska), pełniąc funkcję kierownika Zakładu Konstrukcji Budowlanych.

Pan Profesor Piotr Alawdin jest autorem ponad 180 prac naukowych, w tym 3 monografii (1990, 1993 i 2005 r.), 68 w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym i w innych wydawnictwach ciągłych; 4 wynalazków, jednego patentu (Rosja, 1999 r.) oraz wzoru użytkowego (Polska, 2008). Pod kierunkiem prof. Piotra Alawdina przygotowano i obroniono siedem prac doktorskich, w tym pięć na Białorusi i dwie w Polsce. Kierował pracami naukowymi doktorantów w zakresie optymalnego projektowania i niezawodności konstrukcji budowlanych i inżynierskich współpracujących z gruntem, oraz dróg i mostów. W 2000 r. został wybrany rzeczywistym członkiem Białoruskiej Inżynierskiej Akademii. Od 2000 r. prof. Piotr Alawdin

był członkiem Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej (PTMTS), pełniąc przez wiele lat funkcję przewodniczącego Zielonogórskiego oddziału PTMTS.

Profesor Piotr Alawdin utrzymywał aktywne kontakty z uczonymi Niemiec, Włoch, Litwy, Ukrainy, Rosji i innych krajów. Był członkiem komitetów naukowych wielu konferencji międzynarodowych. W latach 2005-2009 prof. Alawdin koordynował współpracę Politechniki Szczecińskiej/ZUT z Instytutem Budownictwa BelNIIS w Mińsku; a od 2009 r. był koordynatorem współpracy Uniwersytetu Zielonogórskiego z Instytutem Budownictwa BelNIIS na Białorusi, oraz od 2012 r. z Białoruskim Narodowym Uniwersytem Technicznym. Profesor był też Pełnomocnikiem Dziekana ds. współpracy międzynarodowej z krajami wschodnimi.

Pan Profesor Piotr Alawdin był aktywnym i twórczym pracownikiem naukowym cieszącym się dużym szacunkiem społeczności akademickiej, był lubianym i szanowanym nauczycielem młodzieży. Zapamiętamy Pana Profesora jako osobę o wysokiej kulturze osobistej, człowieka o otwartym sercu, życzliwego Kolegę i Przyjaciela.

Dyrekcja, Koleżanki i Koledzy
z Instytutu Budownictwa
Uniwersytetu Zielonogórskiego

Zielona Góra, 2020 r.

FOT. M. JANION

Profesor Adam Wysokowski

FOT. Z WYDZIAŁU

Z dumą i radością informujemy, że decyzją Prezydenta RP z dnia 11 maja 2020 r. pracownik Instytutu Budownictwa Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. dr hab. inż. Adam Wysokowski, otrzymał tytuł profesora nauk inżynierjno-technicznych.

Panu Profesorowi Adamowi Wysokowskiemu* składamy najserdeczniejsze gratulacje z uzyskania tak zaszczytnego tytułu naukowego oraz życzymy Mu zadowolenia i satysfakcji z pracy naukowej oraz dalszych znaczących osiągnięć w dziedzinie szeroko ujmowanych zagadnień i problemów związanych z transportem drogowym i kolejowym, a także szczęścia w życiu osobistym.

Maria Mrówczyńska
Marek Dankowski

*Od red. - sylwetka Profesora A. Wysokowskiego na stronie 11.

WEBINARIUM POŚWIĘCONE INFRASTRUKTURZE INFORMACJI PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

4 czerwca 2020 r. odbyło się webinarium rozpoczynające cykl spotkań związanych z realizacją projektu pt. **Regionalny Węzeł Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Lubuskiego jako narzędzie monitorowania zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa wraz z e-usługami (RWIIP_WL)**, którego Liderem jest Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, a Partnerami - gminy i powiaty województwa. Uniwersytet Zielonogórski jest instytucją wspierającą powyższe działania.

Część I spotkania miała na celu omówienie rozwiązań umożliwiających uruchomienie monitoringu zmian zagospodarowania przestrzeni. Część II natomiast poświęcona była problematyce związanej z samym projektem RWIIP_WL i dedykowana przede wszystkim przedstawicielom jednostek samorządu terytorialnego województwa lubuskiego.

Podczas webinarium 135 uczestników miało możliwość wysłuchania wystąpień 13 prelegentów, wśród których wymienić należy:

W CZĘŚCI I:

- 1) dr. hab. inż. **Andrzeja Pieczyńskiego**, prof. UZ - Prorektora ds. Rozwoju i Współpracy z Gospodarką Uniwersytetu Zielonogórskiego;
- 2) dr. hab. inż. **Stanisława Lewińskiego**, prof. CBK PAN, reprezentującego Zakład Obserwacji Ziemi, Centrum Badań Kosmicznych PAN; Zespół profesora Lewińskiego, działając w gronie większego konsorcjum opracował projekt GLC tzn. Global Land Cover - czyli ogólnosiwiatową bazę danych użytkowania terenu całej Ziemi bazując na danych satelitarnych konstelacji satelitów Sentinel-2 - Europejskiej Agencji Kosmicznej;
- 3) dr. inż. **Rafała Dąbrowskiego** reprezentującego firmę GEOSYSTEMS Polska sp. z o.o., tworzącą wraz z Centrum Badań Kosmicznych PAN konsorcjum biorące udział

przy realizacji projektu BAMS-Mazovua, którego celem było opracowanie platformy usługowej, dostarczającej wiarygodne informacje o zmianach obszarów zabudowanych na podstawie analizy obrazów satelitarnych Sentinel-2 z zastosowaniem algorytmów automatycznej klasyfikacji;

- 4) dr. hab. inż. **Piotra Wężyka**, prof. Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie oraz prezesa zarządu firmy ProGea 4D sp. z o.o., będącego przedstawicielem firmy Planet Labs w Polsce; Firma Planet Labs zarządza obecnie siecią 140 satelitów. Firma brała też udział w wykonaniu bazy danych budynków w trójwymiarowym formacie CityGML dla ok. 1/3 Polski w ramach projektu CAPAP;
- 5) **Andy Stephenson** i **Alberto Lopeza** - reprezentujących MAXAR Technologies - amerykańską firmę będącą światowym liderem w zakresie technologii kosmicznych, specjalizującą się między innymi w wysokorozdzielczej obserwacji Ziemi. Firma MAXAR będąc światowym liderem planuje w przyszłym roku wystrzelenie konstelacji 6 satelitów wysokorozdzielczych o rozdzielczości 30 centymetrów. Ponadto dowolne miejsce na Ziemi będzie mogło być fotografowane z satelitów tej konstelacji od 7 do 15 razy dziennie;
- 6) dr. hab. inż. **Dariusza Gotliba**, prof. PW, pełniącego funkcję kierownika projektu B+R o akronimie CENAGIS, którego celem jest szeroki program badawczy z zakresu analiz geoprzestrzennych z wykorzystaniem tworzonej przez Politechnikę Warszawską nowoczesnej i unikalnej infrastruktury geoinformatycznej. Uniwersytet Zielonogórski razem z zespołem prof. UZ Anny Bazan - Krzywoszańskiej, podjął współpracę przy tym projekcie, jako partner sieci;
- 7) **Roberta Lacha** reprezentującego firmę Spatial Data Systems Sp. z o.o., z wykształcenia urbanistę, stypendystę Harvard GSD, który był współautorem utworzenia pierwszego w Polsce - i jednego z dwóch w Europie - Sa-

telitarnego Centrum Operacji Regionalnych, specjalistę z zakresu satelitarnych technik obserwacji Ziemi - z 30 letnim doświadczeniem.

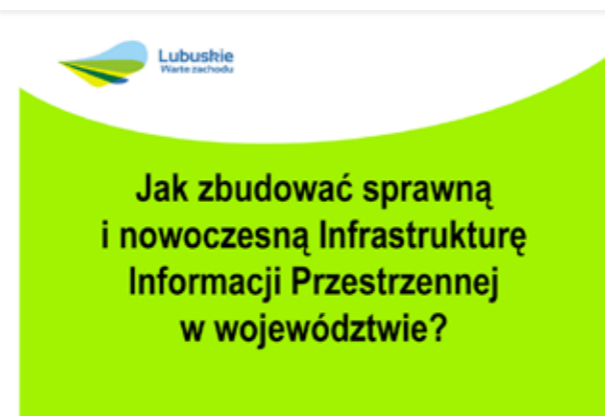
W CZĘŚCI II:

- 1) **Tadeusza Jędrzejczaka**, Członka Zarządu Województwa Lubuskiego;
- 2) **Cezarego Wysockiego**, Zastępcę Dyrektora Departamentu Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Planowania Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego;
- 3) **Wojciecha Olszewskiego**, reprezentującego Biuro Projektów Własnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego;
- 4) **Henryka Janowicza**, Starostę Żagańskiego, Przewodniczącego Konwentu Powiatów Województwa;
- 5) **Marka Cebule**, Burmistrza Krosna Odrzańskiego, Przewodniczącego Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego;
- 6) **Marcina Jabłońskiego**, Członka Zarządu Województwa Lubuskiego.

Główne tematy I części webinarium, za którego organizację odpowiedzialna była dr hab. inż. Anna Bazan-Krzywoszańska, prof. UZ, związane były bezpośrednio z: automatyczną metodą klasyfikacji form pokrycia terenu, identyfikacją miejsc realizacji nowej zabudowy jako narzędzia wspomagającego przy realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego, monitoringiem teledetekcji klas użytkowania i pokrycia terenu, wykorzystaniem zdjęć satelitarnych (w tym wysokorozdzielczych) oraz rozwój platform, których celem jest wytworzenie narzędzi wspomagających eksperymenty badawczo-rozwojowe.

Stuchacze mieli możliwość zapoznania się z wystąpieniami prelegentów, będących przedstawicielami 4 sektorów: nauki, badań i rozwoju (R+D), biznesu i administracji. Webinarium zainicjowało cykl seminariów, które przyczynią się do rozwoju wiedzy i przede wszystkim będą pomocnym narzędziem realizacji projektu regionalnego węzła infrastruktury informacji przestrzennej województwa lubuskiego.

Anna Bazan-Krzywoszańska

dr hab. inż. arch. **Marta Skiba**, prof. UZ. Na konferencji największą aktywnością cieszyła się moderowana dyskusja w formie zamieszczanych komentarzy indywidualnie pod każdym plakatem. Biorący udział w konferencji pracownicy naszego Instytutu są jednocześnie członkami Komitetu Naukowego Konferencji i edytorami naukowymi dwóch wydań specjalnych czasopism wydawnictwa MDPI: *Remote Sensing* (Special Issue: Geoinformation Technologies in Civil Engineering and the Environment - 100 pkt) i *Geosciences* (Special Issue: Surveying, Civil Engineering, Geoinformation in Sustainable Development - 70 pkt). Numery specjalne są otwarte do końca tego roku i bardzo serdecznie zapraszamy do publikowania wyników swoich badań.

Marta Skiba

Międzynarodowa Konferencja SCEgeo

Od 2 do 10 czerwca 2020 r. trwała zdalna **28 Międzynarodowa Konferencja SCEgeo** zorganizowana przez Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Uniwersytetu Techniczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy. Przewodniczącym Komitetu Naukowego Konferencji jest dr hab. inż. Ireneusz Wyczalek, prof. PP, a wiceprzewodniczącą - Dyrektorka Instytutu Budownictwa UZ - dr hab. inż. **Maria Mrówczyńska**, prof. UZ. Konferencja organizowana jest co dwa lata przez jednostki geodezyjne polskich uczelni technicznych. Uniwersytet Zielonogórski był dwukrotnie organizatorem tej cyklicznej konferencji - w latach 2001 i 2016.

Uczestnikami konferencji byli pracownicy Instytutu Budownictwa UZ: dr hab. inż. **Maria Mrówczyńska**, prof. UZ, dr hab. inż. **Anna Bazan-Krzywoszańska**, prof. UZ oraz

NOWA FORMUŁA DNI OTWARTYCH W INSTYTUCIE INŻYNIERII ŚRODOWISKA 4 TYGODNIE NA FACEBOOK'OWYM PROFILU

Od 20 kwietnia do 15 maja 2020 r. na profilu facebook'owym odbyły się dni otwarte Instytutu Inżynierii Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego pod nazwą **Żywioty Inżynierii Środowiska**. Cykl prezentacji podzielono tematycznie na informacje dotyczące kompetencji i umiejętności inżyniera środowiska w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów środowiska: Wody - Powietrza - Ognia - Ziemi.

Woda! Według danych UNICEFU i Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) 2,1 mld ludzi, czyli jedna trzecia populacji, nie posiada gwarantowanego dostępu do wody pitnej, a 844 mln nie ma zapewnionego nawet koniecznego do życia minimum ilości wody. Połowa populacji żyje pozbawiona podstawowych urządzeń sanitarnych, w tym higienicznych toalet. Jak ważny i jednocześnie często niedoceniany jest dostęp do czystej wody, przekonujemy się dziś, gdy świat walczy z pandemią wirusa COVID-19. W programie studiów na kierunku *inżynieria środowiska* UZ studenci w ramach przedmiotów oczyszczanie wody, oczyszczanie ścieków, wodociągi i kanalizacja poza wykładami realizują zajęcia praktyczne: laboratoryjne i projektowe. Dzięki czemu zdobywają kompleksową wiedzę o tym, jak właściwie zaprojektować układy technologiczne uzdatniania wody i oczyszczania ścieków oraz system dystrybucji wody i odbioru ścieków. Program zajęć obejmuje również wyjazdy techniczne na obiekty inżynierskie, tj. stacje uzdatniania wody czy oczyszczalnie ścieków. Podejmowanie przedsię-

wzięć związanych z gospodarką wodną zależy od postawienia prawidłowej diagnozy potrzeb środowiskowych na danym terenie. W IIS nauka w tym zakresie wychodzi poza klasyczne nauczanie. Studenci obserwują oddziaływania człowieka na zmiany jakości wody podczas wspólnych rejsów pracowników i studentów.

Powietrze! Jakość powietrza, którym oddychamy jest niezwykle ważna dla naszego zdrowia. Wszelobecny SMOG negatywnie wpływa na nasze samopoczucie i może prowadzić do niebezpiecznych schorzeń, które mogą zagrażać naszemu zdrowiu i życiu. Dlatego zagadnienia związane z jakością powietrza zewnętrznego oraz wewnętrznego w budynkach są niezwykle ważnym aspektem dydaktyki i badań naukowych prowadzonych w Instytucie Inżynierii Środowiska. Powietrze, które jest nam niezbędne do życia jest również ogromnym „magazynem energii”. Nowoczesne technologie, w tym przede wszystkim pompy ciepła pozwalają na wykorzystanie tej energii do ogrzewania domów, czy przygotowania ciepłej wody użytkowej bez której nie wyobrażamy sobie dzisiaj życia. Powietrze jest żywioty, który potrafi zapewnić też budynkom energię elektryczną. Nowoczesne technologie matych elektrowni wiatrowych mogą dostarczać energię elektryczną praktycznie przez cały rok, całkowicie niezależnie od systemu elektroenergetycznego. Prowadzone przez pracowników prace badawcze mają na celu m.in. poszukiwanie rozwiązań redukujących emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, a także opracowywanie nowych rozwiązań pozwalających na poprawę jakości powietrza w pomieszczeniach, projektowanie hybrydowych źródeł energii, które pozostając konkurencyjnymi inwestycyjnie pozwalają na całkowitą niezależność energetyczną budynku. Oczywiście korzystając w 100 proc. z Odnawialnych Źródeł Energii.

Ogień! Nasz sprzymierzeniec od zarania dziejów. Ogrzewa nas i nasze pomieszczenia. Nikt nie wyobraża sobie współczesnego budownictwa bez instalacji grzewczych

FOT. Z WYDZIAŁU

FOT. Z WYDZIAŁU

zapewniających komfort cieplny w mieszkaniach. W większości przypadków instalacje i źródła ciepła napędza ogień właśnie! W kotłach różnego typu spalamy paliwa i w ten sposób dostarczamy do naszych mieszkań miłe ciepłoko...

Co zrobić, aby zapewnić jak najwyższą efektywność i ekologiczność źródeł ciepła ogrzewających nasze domy? Należy wykorzystać wiedzę i doświadczenie inżynierów środowiska. Niezwykle ważnym elementem inżynierii środowiska jest szeroko rozumiane ciepłownictwo, którego jednym z zadań jest dostarczanie ciepła do budynków. Zużycie ciepła na potrzeby ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej jest jednym z kluczowych parametrów wpływających na ślad węglowy. Dlatego niezwykle ważne jest prawidłowe obliczanie zapotrzebowania na ciepło do ogrzewania budynków różnego typu. Nowoczesne budynki wymagają nie tylko źródeł ciepła ale również chłodu na potrzeby klimatyzacji. Szczególnie obiekty biurowe i użyteczności publicznej trzeba wyposażać w instalacje zapewniające komfort cieplny również latem. Ma to szczególne znaczenie w warunkach zmian klimatu, które aktualnie obserwujemy. W tym kontekście niezwykle istotne jest opracowywanie innowacyjnych rozwiązań, które umożliwiają chłodzenie budynków przy wykorzystaniu energii innej niż prąd elektryczny. Instytut Inżynierii Środowiska współpracuje z największymi producentami oprogramowania inżynierskiego, którzy udostępniają studentom pełne wersje oprogramowania do zaawansowanych obliczeń i dodatkowo prowadzą nieodpłatnie specjalistyczne szkolenia w czasie roku akademickiego.

Ziemia! - Powierzchnia Ziemi jest dobrem skończonym (nie można jej zwiększyć), a w dużej mierze także nieodnawialnym (działania naprawcze mają ograniczony charakter, a samoodnowienie trwa tysiące lat). Mimo posiadania tej wiedzy, degradacja gleb i rzeźby terenu są faktem, a skala zjawisk degradacyjnych stale się zwiększa. Uprzemysłowienie, rozbudowa miast i przedmieść, rozbudowa sieci komunikacyjnej i jej użytkowanie, wylesianie terenów pod uprawę i porzucanie terenów wyeksploatowanych, to progresywne zjawiska o dużej skali. Obecnie wpływają one negatywnie na życie 40 proc. populacji naszej planety (to ponad 3 mld ludzi), zmniejszając w konsekwencji bioróżnorodność terenów i możliwość wyżywienia ludzi. Rzucają też na nasze zdrowie.

Instytut Inżynierii Środowiska od początku swojego działania wykonuje badania naukowe oraz przekazuje wiedzę studentom z zakresu ochrony powierzchni Ziemi. Inżynier

środowiska jest osobą, która potrafi zdiagnozować stan gleb, rzeźby terenu i pokrywy roślinnej, oszacować stabilność powierzchni terenu przy różnych formach zagospodarowania, wyciągnąć odpowiednie wnioski z tej diagnozy i zaproponować inżynierijno-techniczne i biologiczne rozwiązania celem poprawy zastanej sytuacji. Adepti inżynierii środowiska zdobywają praktyczną wiedzę na temat wzajemnego oddziaływania gruntu i budowli inżynierskich, metod rekultywacji obszarów zdegradowanych, a także sposobów zagospodarowania terenów na zajęciach projektowych, laboratoryjnych i licznych ćwiczeniach terenowych. Instytut Inżynierii Środowiska włącza się aktywnie w prace na rzecz optymalizacji gospodarki rolnej i leśnej, zarówno w sferze nauki, jak praktycznych rozwiązań technicznych i technologicznych. Ściśle współpracujemy w tych zakresach z jednostkami samorządu lokalnego, jednostkami Lasów Państwowych, a także podmiotami statutowo zajmującymi się problemami rolnictwa, melioracji i retencji wody. Z racji najwyższego w skali kraju zalesienia regionu (49,3 proc. w roku 2019, w przeliczeniu na tereny lądowe 51,7 proc.), współpraca z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Zielonej Górze i zakładami przemysłu drzewnego jest dla IiS kluczowym elementem działania w opisywanym zakresie. W czasach wyraźnego niedostatku wody na terenach regionu, jej zatrzymanie dla poprawy warunków uprawowych stało się dla Instytutu jednym z ważniejszych wyzwań.

Wszystkim, którzy odwiedzili nas w sieci, dziękujemy za obecność i jednocześnie zapraszamy na kolejne Dni Otwarte, tym razem na żywo!

Link do profilu Instytutu Inżynierii Środowiska <https://www.facebook.com/Instytut.Inzynierii.Srodowiska.UZ>

Marta Gortych

FOT. Z WYDZIAŁU

TOPOLA

FOT. M. DANKOWSKI

48

Było drzewo, dumne, wysokie - topola. I już drzewa nie ma! Od tego momentu upłynęło trochę czasu, ale może wypada jednak to drzewo przypomnieć, może warto się zastanowić czy jego śmierć była konieczna?

21 kwietnia 2020 r. przy ul. prof. Z. Szafrana 11, po południowej stronie budynku A-8 w Kampusie A Uniwersytetu Zielonogórskiego, wycięta została potężna topola. Nie jestem botanikiem, a zwłaszcza dendrologiem, więc specjalista w tym temacie, po przeczytaniu tego tekstu, mogę mnie poprawić i wnieść swoje uwagi.

Sądzę jednak, że ścięte drzewo, to prawdopodobnie topola czarna (*Populus nigra* L.). Nieco wcześniej wycięte zostały także inne drzewa w otoczeniu wspomnianego budynku A-8 UZ po jego południowej stronie, w tym orzech włoski (*Juglans regia* L) rosnący po wschodniej stronie budynku A-8, mniej więcej na wysokości siedziby Biura Dziekana Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska UZ, oraz kilka innych mniejszych drzew, a w tym: grusza - 1 szt. oraz śliwy mirabelki - 6 sztuk. Tak, tych drzew już nie ma. Ile razy wiosną wchodziłem do Biura Dziekana WBAS, zawsze zwracałem uwagę na piękno kwiatów tych drzew za oknami. I potwierdzały ten zachwyt także panie, które tam pracowały. Z dochodzących tu i ówdzie cichych głosów można było wywnioskować, że przyczyną wycięcia topoli i kilku innych drzew było domniemanie, że ich systemy korzeniowe naruszają strukturę budynku A-8.

W roku 2019 zaobserwowano wyraźne pęknięcia ścian, widoczne zarówno na parterze obiektu w strefie węzłów sanitarnych po południowej stronie budynku oraz nad nimi, w rejonie I piętra. Pęknięcia te są widoczne na ścianach sanitariatów od strony korytarza głównego, jak również od strony zewnętrznej zachodniej budynku.

Rodzi się pytanie, czy te wycięte drzewa miały rzeczywisty wpływ na wystąpienie pęknięć w ścianach budynku A-8 i czy ich usunięcie było sensowne? Zaczniemy od orzecha włoskiego, który został wycięty jako pierwszy. Drzewa tego gatunku mają głęboki (nawet do 3 m) system korzeniowy oraz dobrze rozwinięte korzenie boczne, które, ale tylko w sprzyjających warunkach, mogą sięgać do 10-12 metrów w bok. Odległość od wyciętego orzecha włoskiego do najbliższej ściany wewnętrznej, na której wystąpiły pęknięcia, wynosiła ok. 40 m. Stąd wycięcie tego drzewa wydaje się być zupełnie bezzasadne.

Jeśli chodzi o topole, mają one bardzo silnie rozwinięty system korzeniowy i przy tym sięgający w bok na znaczną odległość, nieraz dwukrotnie większą niż promień rzutu korony. W omawianym przypadku promień rzutu korony to jakieś 10 metrów, zaś przedmiotowe pęknięcia ścian są w odległości ok. 40-45 m od pnia ściętego drzewa. I nawet gdyby aż do tego miejsca dochodziły korzenie ściętej topoli, to byłyby to już korzenie bardzo słabe o znikomym średnicy, niezdolne do jakiegokolwiek naruszenia żelbetowych fundamentów.

W tym miejscu nasuwa się pytanie - A dlaczego nie zostały naruszone fundamenty ścian w pomieszczeniach położonych znacznie bliżej głównego pnia topoli?

I jeszcze jedno ważne dla tematu spostrzeżenie. Niedługo po zasiedleniu nowo otwartego obiektu A-8, co miało miejsce 2007 r., w pomieszczeniach 05, 06 i 07 znajdujących się po jego północnej stronie w przyziemiu i zajmowanych przez Laboratorium Materiałów Budowlanych IB, na ścianach wewnętrznych pojawiły się znaczące pęknięcia strukturalne świadczące o złej pracy budynku. I akurat w tej strefie w pobliżu obiektu nie rosły żadne drzewa. I te pęknięcia obecne są tam do dzisiaj, chociaż wygląda, że z biegiem czasu uległy stabilizacji. Wydaje się więc, że wycięcie tej przepięknej topoli, i innych drzew po południowej stronie budynku A-8, nie miało specjalnie sensu.

Natomiast przyczyn zaobserwowanych pęknięć ścian należy chyba szukać gdzie indziej. Być może w budowie geologicznej podłoża pod budynkiem i rozregulowaniem stosunków wodnych w jego strefie.

Wiadomo bowiem, że w tej strefie zalegają grunty zaburzone głacitektonicznie. Składają się one z naprzemianległych warstw utworów spoiстых (iły), warstw przepuszczalnych (piaski i żwiry) i być może warstw np. węgla brunatnego. W okresie ostatniego zlodowacenia warstwy te pod naporem lodolodu zostały sfaldowane i dlatego tereny o podłożu zaburzonym głacitektonicznie są obecnie dość trudne do zabudowy. Budynek A-8 posadowiono na zwykłych ławach fundamentowych. Na przykład w przeciwieństwie do niego, budynek A-29, w którym siedzibę ma Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii UZ został posadowiony na palach i to o znacznej długości, prawdopodobnie ponad 10 metrowych.

Nie znam wyników badań geologicznych podłoża poprzedzających budowę obiektu w tym rejonie, ale być może, iż budynek A-8 również powinien być posadowiony na palach.

Tymczasem topolę po jego południowej stronie wycięto i to na dodatek w środku okresu lęgowego ptaków. Nie chce się wierzyć, aby w jej koronie nie było jakichś zamieszkałych gniazd.

Kończąc, mam nadzieję, że nikt nie poczuje się urażony moim tekstem, ale drzew szkoda. Produkowały wymierne ilości tlenu pochłaniając jednocześnie dwutlenek węgla, co przy ogólnym wzroście udziału gazów cieplarnianych w atmosferze ma kapitalnie pozytywne znaczenie dla utrzymania prawidłowych relacji w chemizmie środowiska człowieka. Poza tym drzewa, to wciąż żywi i niekiedy jedyni świadkowie historii, to pamięć przeszłych czasów, a w tym przypadku ich życie sięgało pierwszych lat funkcjonowania naszej Uczelni, wówczas Wyższej Szkoły Inżynierskiej.

Marek Dankowski

WYDZIAŁ MATEMATYKI, INFORMATYKI I EKONOMETRII

Szanowni Państwo, Pracownicy Instytutu Matematyki,
z wielkim smutkiem i żalem przekazuję wiadomość o nagłej śmierci
naszego Przyjaciela i Kolegi, wieloletniego i zasłużonego pracownika Instytutu Matematyki

Profesora Aleksandra Grytczuka

Z poważaniem

Prof. Marian Nowak, Dyrektor Instytutu Matematyki

Dr hab. Aleksander Grytczuk, prof. UZ urodził się 25 września 1939 r. w Grabówce.

Był cenionym, pełnym pasji matematykiem, zasłużonym dla powstania i rozwoju zielonogórskiego środowiska matematycznego. Uznany nauczyciel i wychowawca wielu pokoleń studentów matematyki.

Od 1971 r. do roku 2001 pracował w Instytucie Matematyki Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, a od roku 2001 do 2009 na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii Uniwersytetu Zielonogórskiego. W latach 1999-2001 pełnił funkcję dyrektora Instytutu Matematyki. Był wieloletnim kierownikiem Zakładu Algebry i Teorii Liczb.

Autor kilkudziesięciu wartościowych prac z zakresu algebry i teorii liczb. Wypromował 3 doktorów matematyki.

Profesor Aleksander Grytczuk zmarł 16 czerwca 2020 r.

Mathématiques
SANS
Frontières

Mathématiques
sans Frontières
en Pologne

académie
Strasbourg
Ministère
de l'Éducation nationale
Ministère
de l'Enseignement supérieur
et de la Recherche

2020
BEZ GRANIC
MATHÉMATIQUES SANS FRONTIÈRES

Krajowy Komitet Organizacyjny
Międzynarodowego Konkursu
„Matematyka bez Granic”
<http://www.mbg.uz.zgora.pl>

Polskie Towarzystwo Matematyczne
Oddział Zielonogórski

Uniwersytet Zielonogórski
Instytut Matematyki
65-516 Zielona Góra, ul. prof. Z. Szafrana 4a

XXXI Międzynarodowy Konkurs Matematyka bez Granic rozstrzygnięty

Od trzydziestu jeden lat w krajach Europy Zachodniej organizowany jest Międzynarodowy Konkurs Matematyczny *Mathématiques sans frontières* (Matematyka bez Granic). Inicjatorami tego konkursu byli matematycy francuscy, którzy przy wsparciu Akademii w Strasburgu, zorganizowali w roku szkolnym 1989/1990 jego pierwszą edycję. W ostatnich latach brała w nim udział młodzież z ponad 27 krajów, w tym uczniowie z krajów Unii Europejskiej oraz z krajów ubiegających się o przyjęcie do Unii, a także młodzież z USA, Meksyku i Kanady.

Patronat nad konkursem w Polsce sprawuje Polskie Towarzystwo Matematyczne, które przy współpracy z władzami oświatowymi, Krajowym Komitetem Organizacyjnym Międzynarodowego Konkursu Matematyka bez Granic z siedzibą w Instytucie Matematyki Uniwersytetu Zielonogórskiego organizuje i propaguje idee tego konkursu w poszczególnych regionach kraju.

Matematyka bez Granic to konkurs bezpłatny, międzyklasowy, adresowany do uczniów V, VI i VIII klas szkół podstawowych oraz pierwszych klas szkół ponadpodstawowych. Udział w tym konkursie zgłaszany jest w październiku przez całą klasę za zgodą nauczyciela matematyki i dyrektora szkoły, a finał odbywa się w lutym/marcu, w tym samym dniu i o tej samej godzinie we wszystkich szkołach-klasach uczestników konkursu. Do rozwiązania jest, w zależności od kategorii wiekowej uczniów 8, 9, 10 lub 13 zadań, z czego pierwsze zadanie podane jest w językach obcych (angielskim, niemieckim, francuskim, włoskim i hiszpańskim). Należy przetłumaczyć treść zadania i zapisać rozwiązanie w jednym z podanych języków obcych.

Celem konkursu jest zbliżenie między krajami i miastami Unii Europejskiej, szkołami publicznymi i niepublicznymi, matematyką i językami obcymi. Ma za zadanie zwiększenie zainteresowania matematyką poprzez pokazanie jej zastosowań w życiu codziennym. Pozwala on na wykorzystanie własnej inicjatywy w rozwiązywaniu zadań oraz na rozwijaniu twórczej aktywności uczniów. Ponadto

49

wyrabia umiejętność pracy w zespole i zachęca do nauki języków obcych. Daje również możliwość sprawdzenia swojej wiedzy oraz porównanie jej z wiedzą swoich rówieśników z Europy oraz zachęca do pokonywania barier językowych w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami z krajów Unii Europejskiej.

W roku szkolnym 2019/2020 odbyła się XXXI edycja Międzynarodowego Konkursu *Mathématiques Sans Frontières* (Matematyka bez Granic), organizowanego pod auspicjami Rady Europy. Polscy uczniowie uczestniczyli w tych zawodach po raz dwudziesty ósmy.

Finał Konkursu w Polsce w kategorii klas VIII szkół podstawowych i klas I szkół ponadpodstawowych (Senior) odbył się 27 lutego 2020 r., a w kategorii klas V i VI szkół podstawowych (Junior) odbył się 5 marca 2020 r., w szkołach objętych konkursem.

W Polsce w Konkursie uczestniczyło 1210 klas (29 695 uczniów) z 367 szkół, w tym - 525 klas V i VI (11 004 uczniów) ze 158 szkół podstawowych; 161 klas VIII (3441 uczniów) z 85 szkół podstawowych i 524 klasy (15 250 uczniów) ze 124 szkół ponadpodstawowych.

W Regionie Lubusko-Zachodniopomorskim w konkursie wzięto udział 207 klas (4951 uczniów) z 73 szkół, w tym - 108 klas V i VI (2325 uczniów) z 35 szkół podstawowych, 34 klasy VIII (758 uczniów) z 21 szkół podstawowych i 65 klas (1868 uczniów) z 17 szkół ponadpodstawowych.

W województwie lubuskim w konkursie wzięto udział 160 klas (3770 uczniów) z 55 szkół, w tym - 82 klasy V i VI (1729 uczniów) z 28 szkół podstawowych; 27 klas VIII (600 uczniów) z 16 szkół podstawowych i 51 klas I (1441 uczniów) z 11 szkół ponadpodstawowych.

Zgodnie z regulaminem podsumowanie wyników Konkursu w regionach odbywa się na przełomie maja i czerwca. W każdym regionie objętym konkursem przyznawane są dyplomy.

O nagrody dla zwycięskich trzech zespołów klasowych (oddzielnie dla klas V, VI oraz klas VIII szkół podstawowych i klas I szkół ponadpodstawowych) u lokalnych władz samorządowych i oświatowych zabiega przewodniczący regionalnego komitetu organizacyjnego konkursu. Zasady te są przyjęte we wszystkich krajach UE.

Dzięki rozpropagowaniu idei konkursu przez Regionalny Komitet Konkursu przy ścisłej współpracy z władzami oświatowymi z województwa lubuskiego, konkurs wzbudził

i nadal wzbudza duże zainteresowanie wśród młodzieży szkolnej i nauczycieli matematyki na stałe wpisując się w kalendarium szkolnych rozgrywek, a od 2007 r. stał się tradycją lubuskich i zachodniopomorskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych, przyczyniając się do rozwijania zainteresowań matematyką wśród młodzieży szkolnej.

Tegoroczna polska edycja konkursu odbyła się pod patronatem honorowym Ministra Edukacji Narodowej, a w regionach patronaty zostały objęte przez: Mazowieckiego Kuratora Oświaty, Pomorskiego Kuratora Oświaty, Wielkopolskiego Kuratora Oświaty, Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty, Śląskiego Kuratora Oświaty, Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty oraz Lubuskiego Kuratora Oświaty.

Tegoroczna Gala Konkursu *Matematyka bez Granic* w Regionie Lubusko-Zachodniopomorskim miała się odbyć na Uniwersytecie Zielonogórskim 3 czerwca 2020 roku, w ramach wydziałowego święta **Banachalia 2019**, ale w związku z pandemią została odwołana.

Zwycięskie zespoły klasowe - laureaci Konkursu Matematyka bez Granic w Polsce - będą uhonorowane dyplomami, które zostaną przesłane pocztą elektroniczną na adres e-mailowy szkół.

Gratulujemy laureatom i ich nauczycielom!

Organizację bieżącej edycji Konkursu na terenie Polski wspierali: Adrian Sabuk (Firma Ag Serwis), Prezes Polskiego Towarzystwa Matematycznego - prof. dr hab. Jacek Miękiś i Gabriela Pokusa-Duzinkiewicz z Biura Rachunkowego Decsoft.

W imieniu wszystkich wolontariuszy działających na rzecz Konkursu pragnę podziękować Jego Magnificencji Rektorowi prof. zw. dr. hab. inż. Tadeuszowi Kuczyńskiemu, Dyrektorowi Instytutu Matematyki prof. dr. hab. Marianowi Nowakowi, Dziekanowi Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii Uniwersytetu Zielonogórskiego dr. Robertowi Dylewskiemu, studentom Koła Naukowego Laboratorium „Matematyczne” Paradoxs oraz wszystkim sympatykom Konkursu za życzliwość i docenienie znaczącej roli matematyki w edukacji młodzieży.

Więcej informacji o konkursie można znaleźć na stronie: <http://www.mbg.uz.zgora.pl/>

Krystyna Białek
Przewodnicząca RKO „MBG”
w Regionie Lubusko-Zachodniopomorskim

Laureaci XXXI Międzynarodowego Konkursu *Matematyka bez Granic* - edycja 2019/2020 w Regionie Lubusko-Zachodniopomorskim

KATEGORIA SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH (XXXI MK „MBG” SENIOR):

I m-ce w Regionie (VI lokata w Polsce) - kl. IA_g; I LO im. E. Dembowskiego w Zielonej Górze
I m-ce w Regionie (VI lokata w Polsce) - kl. IA; I LO im. S. Dubois w Koszalinie
I m-ce w Regionie (VI lokata w Polsce) - kl. IP; I LO w Szczecinku

II m-ce w Regionie (VII lokata w Polsce) - kl. 102p; I LO w Gorzowie Wielkopolskim
II m-ce w Regionie (VII lokata w Polsce) - kl. 1C1p; I LO im. E. Dembowskiego w Zielonej Górze

II m-ce w Regionie (VII lokata w Polsce) - kl. IA; I LO w Szczecinku

II m-ce w Regionie (VII lokata w Polsce) - kl. IA4; I LO im. S. Dubois w Koszalinie

II m-ce w Regionie (VII lokata w Polsce) - kl. IMG; II LO im. Wł. Broniewskiego w Koszalinie

III m-ce w Regionie (VIII lokata w Polsce) - kl. IAP; Społeczne LO w Żarach

III m-ce w Regionie (VIII lokata w Polsce) - kl. IEG; V LO im. K. K. Kieślowskiego w Zielonej Górze

III m-ce w Regionie (VIII lokata w Polsce) - kl. IPP; V LO im. K. K. Kieślowskiego

KATEGORIA 8. KLAS SZKÓŁ PODSTAWOWYCH (XXXI MK „MBG” SENIOR):

I m-ce w Regionie (V lokata w Polsce) - kl. VIIIA; SP nr 3 w Choszcznie

I m-ce w Regionie (V lokata w Polsce) - kl. VIIIC; SP nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi w Zielonej Górze

II m-ce w Regionie (VII lokata w Polsce) - kl. VIIIA; SP nr 1 w Szprotawie

III m-ce w Regionie (IX lokata w Polsce) - kl. VIIIA; SP nr 2 w Kostrzynie nad Odrą

III m-ce w Regionie (IX lokata w Polsce) - kl. VIII; SP Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców w Gorzowie Wielkopolskim

KATEGORIA KLAS VI I V SZKÓŁ PODSTAWOWYCH (XXXI MK „MBG” SENIOR):

I m-ce w Regionie (III lokata w Polsce) - kl. VI b; Ekologiczna SP nr 22 z Oddziałami Integracyjnymi w Zielonej Górze
I m-ce w Regionie (III lokata w Polsce) - kl. VI b; SP nr 26 z Oddziałami Integracyjnymi w Zielonej Górze
I m-ce w Regionie (III lokata w Polsce) - kl. VI c; SP nr 2 w Zielonej Górze

I m-ce w Regionie (III lokata w Polsce) - kl. VI c; SP Nr 1 w Choszcznie

I m-ce w Regionie (III lokata w Polsce) - kl. VI c; Społeczna SP w Żarach

II m-ce w Regionie (VII lokata w Polsce) - kl. VI d; SP nr 1 im. H. Sienkiewicza w Zielonej Górze

II m-ce w Regionie (VII lokata w Polsce) - kl. VI f; SP nr 1 w Świnoujściu

II m-ce w Regionie (VII lokata w Polsce) - kl. VI h; SP nr 18 w Zielonej Górze

III m-ce w Regionie (IX lokata w Polsce) - kl. VI c; SP nr 1 w Szprotawie

III m-ce w Regionie (IX lokata w Polsce) - kl. VI 01; SP nr 20 z Oddziałami integracyjnymi w Gorzowie Wlkp.

III m-ce w Regionie (IX lokata w Polsce) - kl. VI b; SP nr 5 w Nowej Soli

III m-ce w Regionie (IX lokata w Polsce) - kl. VI; SP Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców w Gorzowie Wlkp.

III m-ce w Regionie (IX lokata w Polsce) - kl. VI; Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia w Zielonej Górze

KATEGORIA KLAS V SZKÓŁ PODSTAWOWYCH (MK „MBG” JUNIOR):

I m-ce w Regionie (XI lokata w Polsce) - kl. V c; SP nr 18 w Zielonej Górze

II m-ce w Regionie (XII lokata w Polsce) - kl. V a; SP nr 18 w Zielonej Górze

III m-ce w Regionie (XIII lokata w Polsce) - kl. V e; SP nr 21 w Zielonej Górze

Krystyna Białek
Przewodnicząca RKO „MBG”
w Regionie Lubusko-Zachodniopomorskim

Nowa habilitacja w Instytucie Matematyki - Łukasz Balbus doktorem habilitowanym

Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie nadała w dniu 10 czerwca 2020 r. dr. inż. **Łukaszowi Balbusowi** stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Joachim Syga

Wspomnienie prof. dr. hab. Wojciecha Okraśińskiego

Ze smutkiem informujemy, że 6 czerwca 2020 r. zmarł prof. dr hab. Wojciech Okraśiński – wieloletni pracownik zielonogórskich uczelni (Politechniki Zielonogórskiej i Uniwersytetu Zielonogórskiego).

Prof. Wojciech Okraśiński urodził się 27 marca 1950 r. w Rawiczu, gdzie tuż przed II wojną światową jego ojciec był architektem miejskim. W latach 1968–1973 studiował matematykę teoretyczną na Uniwersytecie Wrocławskim, a następnie pracował w Instytucie Matematycznym tego uniwersytetu, uzyskując kolejno stopień doktora w 1979 r. i doktora habilitowanego w 1994 r. W latach 1997–2007 pracował na Politechnice Zielonogórskiej, (od 2001 r. – po połączeniu z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Zielonej Górze – na Uniwersytecie Zielonogórskim). W 2004 r. z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej odebrał tytuł naukowy profesora nauk matematycznych.

Prof. Wojciech Okraśiński był pod wpływem idei aplikacyjnych obecnych we wrocławskim środowisku matematycznym, a zainspirowanych przez profesora Hugona Steinhausa. To właśnie problemy z życia wzięte zapoczątkowały jego teoretyczne badania naukowe nad nowymi zagadnieniami nieliniowymi w równaniach różniczkowych i całkowych. Wyniki tych studiów wzbudziły zainteresowanie wielu środowisk naukowych, nie tylko matematycznych, w kraju i w różnych częściach świata, m.in. w Hiszpanii. Fizycy hiszpańscy zaproponowali profesorowi W. Okraśińskiemu jako matematykowi interdyscyplinarną współpracę, która trwała przez cały czas.

Prof. W. Okraśiński utrzymywał kontakty naukowe z wieloma ośrodkami zagranicznymi w różnych częściach świata. Przebywał jako *visting professor* w 1988 r. w University of Sussex w Wielkiej Brytanii, a następnie w latach 1991/93 i 1994/97 w Universidad de Extremadura w Hiszpanii. W czasie pobytu w Extremadurze, oprócz badań naukowych, prowadził także wykłady dla doktorantów w tamtejszym Instytucie Matematyki.

Profesor W. Okraśiński był kierownikiem kilku grantów KBN i otrzymał m.in. takie zagraniczne rządowe granty badawcze jak: brytyjski SERC (1988), hiszpański DGICYT (1995) i amerykański NSF (2003).

W dorobku naukowym prof. W. Okraśińskiego znajduje się ponad 80 prac opublikowanych w czasopiśmie lub pozycjach książkowych, nie tylko matematycznych, ale i fizycznych o za-

sięgu międzynarodowym. Większość artykułów ukazała się w czasopiśmie z tzw. listy filadelfijskiej. Jako ciekawostkę można podać, że jedna z pomocniczych nierówności użytych przez profesorów Bushella (W. Brytania) i Okraśińskiego we wspólnej pracy jest nazywana dziś w światowej literaturze matematycznej nierównością Bushella–Okraśińskiego.

Inspiracje wyniesione z ośrodka wrocławskiego oraz spotkania ze znanymi w świecie przedstawicielami technomatematyki spowodowały, że w latach dziewięćdziesiątych prof. W. Okraśiński zainteresował się poważnie matematyką przemysłową rozwijaną w wielu krajach, nie tylko tych najbardziej uprzemysłowionych.

Po przeniesieniu się do Zielonej Góry rozwijał te idee w tuższym środowisku, nie tylko matematycznym, ale również wśród przedstawicieli regionalnych zakładów pracy. Prof. W. Okraśiński, oprócz badań teoretycznych, zajmował się modelowaniem matematycznym problemów przemysłowych włączając w to aktywnie studentów UZ. Pracując na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii UZ wypromował 3 doktorów i 37 magistrów.

W latach 2000–2009 był członkiem Komitetu Edukacyjnego ECMI (European Consortium for Mathematics in Industry), jedynym z Europy Środkowo-Wschodniej, natomiast w latach 2010–2017 zasiadał w Radzie ECMI. W 2003 r. został zaproszony przez ECMI do grona ekspertów pochodzących także m. in. z Austrii, Finlandii, Niemiec i Włoch, aby pomóc w tworzeniu technomatematyki na uniwersytecie w Novim Sadzie w ramach programu Unii Europejskiej dla Serbii.

Należy wspomnieć, że profesor (oprócz promotorstwa typowo matematycznych prac doktorskich) był w Hiszpanii współpromotorem pracy doktorskiej związanej z modelowaniem matematycznym rozwoju anoreksji, a obronionej w grudniu 2003 r. Wyniki tej pracy wzbudziły duże zainteresowanie międzynarodowego świata medycznego, o czym na początku roku 2004 poinformował na swych łamach w dziale naukowym największy hiszpański dziennik „El País”.

Profesor Okraśiński był zafascynowany kulturą i tradycyjną sztuką hiszpańską z wylączeniem *corridy*.

Profesor Wojciech Okraśiński zmarł 6 czerwca 2020 r.

Dorota Krassowska
Joachim Syga

Pani Bogusławie Krawczyk

wyrazy głębokiego współczucia i żalu

z powodu odejścia Mamy

składają Dyrekcja i Pracownicy Instytutu Nauk o Polityce i Administracji

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Ewa Popiłka

Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego

____ **Prawo samorządu terytorialnego - doświadczenia, wyzwania i perspektywy. Lubuskie Forum Prawa Samorządu Terytorialnego**, red. Andrzej Biszyga, Anna Chodorowska, Anna Feja-Paszkiwicz, „Acta Iuridica Lebusana”, vol. 12, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2019, B5, oprawa miękka, s. 574, ISBN 978-83-7842-400-0

Samorząd terytorialny stanowi istotny element ustroju demokratycznego państwa. Ustrój władzy lokalnej demokratycznego państwa z założenia cechuje dualizm, zgodnie z którym oprócz wyposażonej w pewien zakres zadań lokalnych administracji rządowej funkcjonują jeszcze komunalne korporacje o szczególnym statusie prawnym reprezentujące interesy lokalnych wspólnot, którym są podporządkowane. Są to jednostki samorządu terytorialnego, którym mocą Konstytucji RP służy prawna osobowość, prawo własności i inne prawa majątkowe oraz których samodzielność podlega ochronie prawnej. Ponadto, w odniesieniu do zadań publicznych o charakterze nieogólnopaństwowym, samorządowi terytorialnemu służy konstytucyjnie wyrażone domniemanie kompetencji. Obrazu ustrojowej pozycji samorządu terytorialnego dopełniają konstytucyjne zasady jego samodzielności oraz decentralizacji władzy publicznej.

____ **„In Gremium”, t. 13**, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2019, B5, oprawa miękka, s. 312, ISSN 1899-2722, ISBN 978-83-7842-396-6

Dan-Tudor Ionescu, *The place of the legend of Alexander of Macedon in the larger context of the Old Romanian literature*
Ewa Kluska-Jaśkowiak, „Pater Aeneas, Romanae stirpis origo...”. *Mit o Eneaszu i jego obecność w literaturze epoki Augusta*

Victoria Györi, *Greco-Roman precedents on Confederate currency*

Barbara Brzuska, *Antyk jako źródło wzorów wychowawczych i edukacyjnych w Polsce czasów rozbiorowych*
Katarina Petrovičová, *Us and them. The role of persuasive and manipulative strategies in creation of public enemies*
Ewa Jakimowska, Gilles Deleuze i Michel Foucault o platońskim „Polityku”. *Od pozorów prawdy do krytyki władzy*
Miroslaw J. Leszka, *Car Piotr (927-969) w „Opowieści proroka Izajasza”*. *Kilka uwag*

Krzysztof Benyskiewicz, *Puer et ruthena puella, czyli małżeństwo Mieszka syna Bolesława Szczodrego*. *Artykuł polemiczny*

Arkadiusz Cincio, *Zielonogórskie muzealnictwo winiarskie w latach 1922-2017*

Grzegorz Wanatko, *Od winiarni Briegera do cerkwi grekokatolickiej*

Angelika Krawiec, *Traubenmadonna w kulturze winiarskiej nad Mozela w Niemczech (wybrane przykłady)*

Aleksandra Tomicka, *Motyw „starego winka” w „Śpiewce” Jakuba Jasińskiego*

Katarzyna Meller-Rebelska, *Motyw wina we współczesnej literaturze lubuskiej*

Kamila Gieba, *Tradycje winiarskie w literaturze lubuskiej w kontekście regionalnej polityki miejsca*

Michał Banaszak, *Rola przekładu poetyckiego w recepcji angielskiej poezji metafizycznej XVII wieku w Polsce. Zarys problematyki*

Małgorzata Karczewska, Vaida Žegunienė, *The perception of English by Polish and Lithuanian university students: implications for higher education*

[fragm. Spisu treści]

____ **Stefan Konstańczak, Etyka niezależna w Polsce**, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2019, B5, oprawa miękka, s. 498, ISBN 978-83-7842-389-8

Etyka niezależna doczekała się w Polsce wielu opracowań pisanych zarówno przez jej przeciwników, jak i zwolenników. W zasadzie wszystkie dotychczasowe opracowania na jej temat są reakcją na opublikowanie przez Tadeusza Kotarbińskiego w ramach Biblioteczki „Po Prostu” nie-

wielkiej broszury zatytułowanej *Sprawy sumienia*. Otwierają ją właśnie publikacja zatytułowana przez autora *Zagadnienia etyki niezależnej*. Z wielu jednak względów można potraktować ten nurt jako rezultat pewnego intelektualnego procesu w polskiej humanistyce, który został zapoczątkowany jeszcze przez nurt klasycznego pozytywizmu, a jego rezultatem był zamysł, który stanowi z pewnością jedno z największych osiągnięć rodzimej myśli etycznej.

„ICT in Educational Design. Processes, Materials, Resources - KEGA Edition”, vol. 14, Scientific Editor Eunika Baron-Polańczyk, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2019, B5, oprawa miękka, s. 156, ISSN 2450-3967, ISBN 978-83-7842-411-6

The fact that technology has heavily permeated all areas of our day-to-day lives reflects in specialised as well as general education. History has proven that technology helps us effectively solve our day-to-day problems, provides

new possibilities, and helps us successfully implement our ideas into reality and practically into our personal lives. This process has been observable for a long time and its intensity is constantly increasing. Powerful and rapid technological development significantly affects not only research and technological development, but also industry, services, agriculture, and private life. In the context of the global economy, worldwide robotisation and artificial intelligence are developing, along with a new field referred to as the Internet of Things. With an increasing intensity, the changes initiated by technological and social development can also be observed in the discourse about technical education at primary and high schools. It drives the transformation processes in theory as well as in teaching practice.

[fragm. tekstu]

„Relacje. Studia z Nauk Społecznych”, nr 6/2018, red. Zdzisław Wołk, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2019, B5, oprawa miękka, s. 156, ISSN 2543-5124

Przedkładamy do lektury kolejny numer „Relacji” z nadzieją, że zostanie przyjęty życzliwie. Szeroka formuła tematyczna pisma umożliwia publikowanie w nim artykułów osób reprezentujących różne dyscypliny nauki. W numerze szóstym zostały więc zamieszczone teksty zróżnicowane pod względem tematycznym. Także podobnie jak w poprzednich numerach doświadczenie naukowe Autorów jest również bardzo różne. Są więc teksty uznanych badaczy, jak też osób debiutujących. Naszym dążeniem jest umożliwienie publikowania tekstów przez wszystkich, niezależnie od doświadczenia i pozycji naukowej. Jednym z celów jest, oprócz upowszechniania wyników badań naukowych, także stwarzanie możliwości zamieszczania tekstów przez osoby startujące w obszarze nauki, doskonalące swój warsztat pisarski.

[fragm. Od Redakcji]

„Przegląd Narodowościowy. Review of Nationalities”, nr 9/2019, *Sport as the Expression of Nations Issues*, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2019, B5, oprawa miękka, s. 292, ISSN 2084-848X (print), ISSN 2543-9391 (online)

Alan Bairner, *Nation and sporting places: exploring the national stadia of a (dis)United Kingdom*

Michał Marcin Kobierecki, *The domestic dimension of sports diplomacy*

Jose Luis Perez Trivino, Rafael Valencia Candalija, *The thermometer of sporting nationalism*

Kyle W. Kusz, *Notes on the uses of sport in Trump's white nationalist assemblage*

Ewa Ciembroniewicz, *Kungfu/wushu in the promotion of China's culture and image*

Katarzyna Mirgos, *Goazen mendira! (Let's go to the mountains!). Hill walking and Basque identity*

Tomasz Kołodziej, *The influence of the nationality of players on the effectiveness of eSports teams on the example of The International DOTA2 tournaments*

Barry Judd, Christopher Hallinan, *Indigeneity and the Disruption of Anglo Australia Nationalism in Australian Football*

Manase Kudzai Chiweshe, *Money, football and politics: Asigate and the scourge of match-fixing in Zimbabwe*

Billy Graeff, Daiana Viacelli Fernandes, *Continuity, change and rupture in Brazilian sport: reflections from the profile of the Ministers of Sport and the budget of the Ministry of Sport*

Weronika Gornicka, *Transposition of a national sporting event into a transnational event using the example of El Clasico*

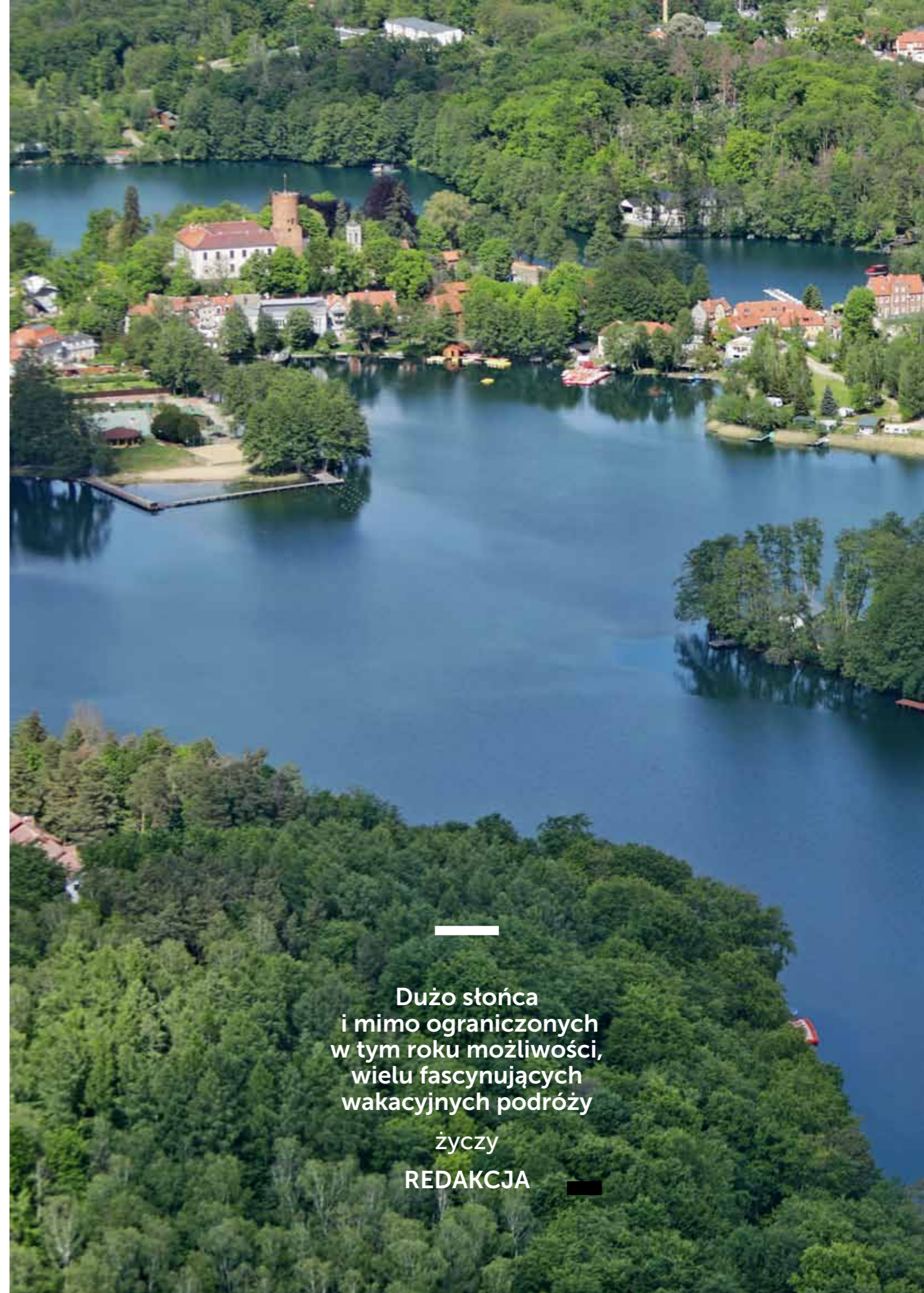
Wioletta Husar-Poliszuk, *Political corrido. Catalan-Spanish parallels*

[fragm. Contents]

Łukasz Janeczek, *Gospodarka w dobrach skasowanego klasztoru oo. Cystersów w Koprzywnicy w latach 1819-1864*, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2019, B5, oprawa miękka, s. 180, ISBN 978-83-7842-398-0

Problematyka związana z kwestią kasat klasztornych, zwłaszcza w kontekście ekonomicznym, mimo olbrzymiego potencjału nie została dotychczas należycie zbadana. Wynika to po części ze specyfiki, jaka cechują się badania odnoszące się do historii gospodarce, jak też z rozproszenia źródeł. Ich kwerenda jest bowiem żmudną, czasochłonną i nierzadko uzyskane wyniki są niesatysfakcjonujące. Jednakże należy podkreślić znaczenie znajdujących się w nich informacji, poza sprawami związanymi *stricto* z ekonomią, odnajdziemy tam bowiem również ważne informacje dotyczące wielu innych dziedzin życia. Widać tam problemy dnia codziennego, z którymi musieli się zmagać ówczesni ludzie. Na kartach archiwaliów spotykamy się ze świadectwami licznych kłopotów, jakie dotyczyły przeciętnego człowieka: nieurodzaje, choroby, niski popyt, niesumienność i opieszałość urzędników, słowem wszystko to, czego i dziś można doświadczyć. Z tego powodu niniejsza publikacja ma na celu przedstawienie w sposób tak wierny jak to tylko możliwe wszelkich aspektów związanych z kasatą zakonu w Koprzywnicy w perspektywie ekonomicznej.

Dużo słońca
i mimo ograniczonych
w tym roku możliwości,
wielu fascynujących
wakacyjnych podróży

życzy

REDAKCJA

Burned out - wystawa z okien; Boba Group, Michał Jankowski, Jarek Jeschke, Aleksandra Ola Kubiak, Marek Lalco, fot. Marek Lalco